

Onderzoek vaargedrag Fryslân en Leeuwarden

Oktober 2007

Voorwoord

Bij dit onderzoek onder watersporters in de Provinsje Fryslân zijn velen betrokken geweest. Dank zijn wij verschuldigd aan de negen uitdeellocaties die in juli en augustus 2007 geprobeerd hebben vragenformulieren onder passanten te verspreiden. Dank ook aan de 401 watersporters die bereid waren de vragenformulieren in te vullen en terug te sturen. Uit de vele persoonlijke opmerkingen kwam de betrokkenheid met dit unieke vaargebied sterk naar voren. Tenslotte ook dank aan de opdrachtgevers die dit onderzoek mogelijk maakten.

Wij hebben alle informatie zo overzichtelijk mogelijk in het rapport gepresenteerd en hopen dat het verzamelde materiaal aanleiding geeft het onderzoek in de nabije toekomst voort te zetten. De groeiende belangstelling voor dit vaargebied vraagt om een intensief contact met de gebruikers!

Contactpersonen:

Provinsje Fryslân : dhr. J. Goos
Gemeente Leeuwarden : dhr. H. Besselse
Waterrecreatie Advies BV : dhr. R. Steensma, mw. G.H. Righolt en dhr. H. Steensma

Opdrachtgevers:

provinsje fryslân
provincie fryslân

Gemeente **Leeuwarden**

Opgesteld door:

Postbus 123, 8200 AC Lelystad
Tel. 0320 21 88 47, fax 0320 28 13 08
E-mail: info@waterrecreatieadvies.nl
Website: www.waterrecreatieadvies.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting

1.	Inleiding	1
1.1.	Doelstelling	1
1.2.	Opzet en uitvoering van het onderzoek	1
1.3.	Opzet van de rapportage	3
1.4.	Gebiedskarakteristieken	3
1.5.	Het weer in 2007	4
2.	Sociale kenmerken en vaargedrag	5
2.1.	Algemene vragen	5
2.1.1.	Kenmerken schipper en bemanning	5
2.1.2.	Kenmerken van de boot	7
2.1.3.	Algemeen vaargedrag	9
2.2.	Vragen over de vaartocht	12
3.	Ervaringen met de Provinsje Fryslân	14
4.	Wat zijn uw hartenkreten voor Fryslân?	23
5.	Motieven voor het varen en recreëren in Fryslân	26
6.	Ervaringen met het varen in en rond Leeuwarden	28
7.	Wat zijn uw hartenkreten voor Leeuwarden?	32
8.	Motieven voor het varen en recreëren in en rond Leeuwarden	34
9.	Samenvatting resultaten Duitse watersporters	35
10.	Conclusies en aanbevelingen	38
10.1.	Conclusies	38
10.2.	Aanbevelingen	39

Samenvatting

401 toervaarders hebben hun mening gegeven over de watersport in de Provinsje Fryslân en over de watersport in en rond de Friese hoofdstad Leeuwarden. Het rapport schetst een beeld van de toevaarder zelf, van zijn activiteiten, hoe men de gebieden beoordeelt en welke wensen men heeft om de kwaliteit te verbeteren.

De schippers blijken afkomstig uit alle leeftijdscategorieën. 38% is jonger dan 50 jaar en 62% behoort tot de leeftijdscategorie 50 jaar of ouder. Gemiddeld zijn 2,8 personen aan boord en vaart 33% met kinderen. Bijna 30% van de meevarende kinderen is tussen de 12 en 15 jaar. Daarnaast zijn ook de andere leeftijdscategorieën goed vertegenwoordigd. Op 21% van de boten vaart een hond mee.

Van de deelnemers aan dit onderzoek heeft 57% een zeilboot en 43% een motorboot. 90% vaart met een eigen boot, 8% met een huurboot en 2% met een geleende boot. De kajuitmotorboten zijn gemiddeld 10,8 meter lang, de platbodems gemiddeld 10,1 meter en de kajuitzeilboten 9,1 meter. De gemiddelde bootlengte is 9,5 meter. Per jaar wordt door deze groep watersporters 51 dagen gevaren, waarbij het gemiddelde aantal vaardagen in de leeftijdsgroepen tot 50 jaar rond de 40 vaardagen schommelt en bij de zestigplussers oploopt tot 66 dagen. Circa 40% van de totale vaartijd wordt in het onderzoeksgebied doorgebracht.

149 van de 401 deelnemers worden “vaste gebruikers” genoemd omdat zij een vaste ligplaats in het onderzoeksgebied hebben. De overige 239 waren in het onderzoeksgebied op bezoek vanuit andere vaarregio's. Deze groep wordt in het rapport “bezoekers” genoemd. Buitenlanders met een vaste ligplaats in Fryslân rijden gemiddeld 290 km (enkele reis) naar de boot. Watersporters die buiten Fryslân wonen, maar waarvan de boot in de provincie ligt rijden gemiddeld 130 km naar de boot. 11% van de Friese deelnemers hebben de boot in de woonplaats liggen. 86% van de deelnemers aan dit onderzoek was op vakantie.

De Fluessen, het Heegermeer en het Sneekermeer zijn de meest favoriete meren / vaarwateren. Sneek, Lemmer, Leeuwarden, Stavoren en Grou zijn de belangrijkste trekpleisters. Gemiddeld worden 15 nachten in Fryslân doorgebracht, waarvan 61% in een jachthaven, 31% bij een aanlegplaats en 8% elders, bijvoorbeeld voor anker. De kwaliteit van de Provinsje Fryslân wordt gemiddeld met een 8 beoordeeld, de Friese jachthavens met een 7,6.

De aanlegplaatsen van de Marrekrite krijgen een waardering van 7,8 en 75% van de deelnemers ligt ook wel eens aan zo'n aanlegplaats. 60% van de deelnemers vindt het redelijk dat voor beheer en onderhoud van de aanlegplaatsen moet worden betaald. Liever in de vorm van een duurdere wimpel, dan los per overnachting.

48% van de deelnemers kent het Friese Merenproject. De meeste deelnemers kennen het project via de media. Het Friese Merenproject krijgt een 8,1. Vaste gebruikers waarderen het project meer dan de bezoekers. 33% van de deelnemers geeft aan vaker via Stavoren te varen als de capaciteit van de sluis wordt vergroot. Het gaat hierbij vooral om vaste gebruikers.

Genieten van de natuur, een gevoel van veiligheid op de aanleglocaties in het landelijke gebied en rust zijn belangrijke motieven om in het onderzoeksgebied te varen. Er zijn kleine verschillen tussen de motieven van de vaste gebruikers en de bezoekers. De vaste gebruikers vinden het genieten van de natuur het belangrijkste terwijl de bezoekers juist het gevoel van veiligheid op de aanleglocaties het belangrijkste motief vinden. Nederlanders en Duitsers blijken andere motieven belangrijk te vinden. De Duitse watersporters vinden bijvoorbeeld de overnachtingsmogelijkheden in het landelijke gebied, uit eten gaan, wandelen, zwemmen en fietsen minder belangrijke motieven voor het varen en recreëren in Fryslân dan de Nederlandse watersporters. Het grote aanbod en keuze in jachthavens en het bezoeken van de Friese natuur en de Friese stranden zijn echter belangrijke motieven voor de Duitse watersporters.

Door de deelnemers is volop gebruik gemaakt van de mogelijkheid om verbetervoorstellen en veranderwensen aan te geven. Het gaat dan vooral over de bediening en bedieningstijden van bruggen en sluisen, de betaalbaarheid van de watersport in het algemeen (bruggeld, liggeld en toeristenbelasting) en de voorzieningen bij havens en aanlegplaatsen.

Ook het baggeren van de vaarwegen en meren en het volgen van de regels (vooral door huurboten) zijn genoemd. Ook zijn wensen geuit om meer controle uit te oefenen op de snelle watersport buiten de daartoe aangewezen gebieden.

Maar liefst 74% van de deelnemers heeft de stad Leeuwarden wel eens met de boot bezocht. De grootste groep watersporters die Leeuwarden (nog) nooit hebben bezocht geeft als reden op dat de afstand te groot is en Leeuwarden uit de (gebruikelijke) route ligt. 42% van de deelnemers bezochten de stad op doortocht, de meesten van hen waren op doortocht naar het Lauwersmeer / Lauwersoog of Dokkum. 90% van de bezoekers aan Leeuwarden heeft ook (wel eens) overnacht in de stad en dan bij voorkeur in de Prinsentuin, die men beoordeelt met een 7,1. Het brugbedieningsregime van de Staande Mastroute door Leeuwarden wordt beoordeeld met een 7,2.

40% van de deelnemers heeft behoefte aan een snellere route om Leeuwarden. Vooral de “vaste gebruikers” wensen een route om Leeuwarden sneller te kunnen passeren. Een groot deel van de deelnemers zal echter door de stad blijven varen, ook als de snellere route er zou komen. Het feit dat als de route er komt men een keuze heeft wordt ook vaak genoemd.

Ook over Leeuwarden is door de deelnemers volop gebruik gemaakt van de mogelijkheid om verbetervoorstellen en veranderwensen aan te geven. De meeste hartenkreten gaan over de watersportvoorzieningen in Leeuwarden, zoals de sanitaire voorzieningen in de Prinsentuin (te weinig toiletten en douches aan beide kanten), de stroomvoorzieningen in de Prinsentuin (gecompliceerd betalingssysteem) en over de over de afwezigheid van een supermarkt en een watersportwinkel bij de Prinsentuin. Ook gaan veel hartenkreten over een onveilig gevoel in de Prinsentuin door de aanwezigheid van junks, zwervers en hangjongeren ('s nachts). Meer toezicht door professionele beveiligers of een frequenter aanwezige havenmeester wordt als mogelijke oplossing aangedragen. De hartenkreten over de ligplaatsen gaan vooral over een verharding bij de wal zodat het niet te drassig wordt naast de boot en de aanwezigheid van de bomen in de Prinsentuin. Ondanks dat deze bomen sfeerbepalend zijn, zijn ze lastig voor zeilboten met een mast.

Het gevoel van veiligheid om bijvoorbeeld de boot achter te laten, de mogelijkheid om in de nabijheid de dagelijkse boodschappen te kunnen doen en de afstand van de ligplaatsen tot het stadscentrum zijn punten die de deelnemers belangrijk vinden. De bezoekers in Leeuwarden komen eerder om te winkelen dan voor het culturele aanbod.

Het onderzoek levert een grote hoeveelheid informatie over wat watersporters van de watersportmogelijkheden in de Provinsje Fryslân vinden. Het resultaat is positief, wensen en aanbevelingen zijn begrijpelijk. Dank is verschuldigd aan de opdrachtgevers voor dit onderzoek, het Projectbureau Friese Meren en de gemeente Leeuwarden.

De Oldehove gezien vanuit de Prinsentuin.

1. Inleiding

De Provinsje Fryslân en de gemeente Leeuwarden hebben Waterrecreatie Advies BV opdracht verleend om een onderzoek uit te voeren onder watersporters in Fryslân. In opdracht van de gemeente zijn ook enkele specifieke vragen opgenomen over de watersport in en rond de stad Leeuwarden.

Het onderzoek is uitgevoerd in juli en augustus 2007. Eerder werd door Waterrecreatie Advies BV vergelijkbaar onderzoek gedaan onder watersporters in het IJsselmeergebied en de Waddenzee (2002), langs de Noordzeekust (2003), rond Amsterdam (2006) en op de Randmeren en de binnenwateren van Flevoland (2006).

1.1. Doelstelling

De Doelstelling van dit onderzoek is om meer inzicht te krijgen hoe watersporters de Provinsje Fryslân ervaren, welke motieven een rol spelen om er te varen, wat aan de kwaliteit verbeterd zou kunnen worden en welke wensen er leven. Aan de hand van de conclusies en aanbevelingen zullen de in het plan van aanpak 2e fase "Koers op Fryslân" geformuleerde speerpunten en maatregelen nader worden onderbouwd, aangescherpt of bijgesteld.

1.2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied betreft de gehele Provinsje Fryslân.

De uitdeellocaties

De uitdeellocaties zijn evenwichtig over het gebied verdeeld. Zo zijn de vragenformulieren uitgedeeld in Dokkumer Nieuwe Zijlen, Harlingen, Workum, Stavoren, Lemmer en Echtenerbrug (de 'toegangspoorten' van de provincie) en in Leeuwarden, Heeg en Grou.

Het vragenformulier

Het vragenformulier is tot stand gekomen in nauw overleg met de opdrachtgevers en bestond uit vragen onderverdeeld in 5 hoofdgroepen. Na een aantal algemene vragen, zijn vragen gesteld over de zojuist gemaakte vaartocht en over de ervaring met de provincie. Vervolgens is gevraagd om de motieven voor het varen en recreëren in de provincie binnen een schaal van een tot vijf te beoordelen. Aan het eind van het vragenformulier konden deelnemers aangeven wat de grootste wensen zijn ten aanzien van de watersport in deze onderzoeksregio, respectievelijk wat men zou willen veranderen als men het voor het zeggen had. In opdracht van de gemeente Leeuwarden zijn een aantal specifieke vragen toegevoegd over de watersport in en rond de stad.

In juli en augustus werden op negen verschillende locaties in een speciale envelop 1.050 vragenformulieren en een toelichting uitgezet onder passanten (810 Nederlandstalige en 190 Duitstalige). De formulieren zijn ingevuld op een door de watersporter zelf gekozen moment en konden in een portvrije antwoordenvolop naar Waterrecreatie Advies BV worden teruggestuurd of bij de deelnemende uitdeelloccaties worden ingeleverd. In de rapportage wordt onderscheid gemaakt tussen passanten met een vaste ligplaats in het onderzoeksgebied en passanten uit andere vaargebieden ("bezoekers").

Speciaal voor de (vele) Scandinavische watersporters die jaarlijks Leeuwarden passeren zijn op verzoek van de gemeente 50 speciale Engelstalige vragenformulieren opgesteld. De meeste Scandinavische watersporters passeren Leeuwarden echter op de heenreis voor het hoogseizoen en op de terugreis na het hoogseizoen. Er zijn dus maar weinig vragenformulieren aan Scandinavische watersporters uitgedeeld en er is maar een formulier teruggekomen. Wil men de Scandinaviërs bereiken, dan dienen de formulieren eerder klaar te liggen.

De respons

Het doel van het onderzoek was om minimaal 40% respons te behalen. Dit is nagenoeg gehaald. De respondenten hebben veel aandacht besteed aan beantwoording van de vragen. Hierdoor geven de resultaten een goed beeld van de motieven, wensen en vaargedrag van de watersporter in deze onderzoeksregio.

Gelijktijdig met dit onderzoek is een andere enquête onder watersporters uitgedeeld met vragen over de beleving en waardering van het Friese landschap door watersporters (ruimtelijke kwaliteit). Deze vragenformulieren zijn in augustus verspreid onder watersporters in 20 verschillende jachthavens. Ook zijn interviews gehouden met verschillende watersporters.

1.3. Opzet van de rapportage

In deze rapportage zijn de vragen uit het vragenformulier, zoals die aan de watersporters zijn gesteld, onderstreept weergegeven. Niet alle vragen zijn door iedereen beantwoord. Voor de duidelijkheid staat daarom per vraag de respons (= N) vermeld.

In hoofdstuk 2 worden de antwoorden op de algemene vragen en die over het vaargedrag behandeld. Daarmee wordt duidelijk wie in het gebied varen, met welk type schip men vaart, waar de thuishaven is, hoeveel er wordt gevaren en welk vaarwater wordt opgezocht. In hoofdstuk 3 worden de ervaringen van watersporters met de Provincie Fryslân besproken. Hartenkreten over de watersport in Fryslân staan in hoofdstuk 4 en welke motieven voor de verschillende watersporters juist wel of juist niet belangrijk zijn, staan in hoofdstuk 5. In de hoofdstukken 6, 7 en 8 wordt op een vergelijkbare wijze de watersport in en rond Leeuwarden beschreven. Hoofdstuk 9 geeft vervolgens een samenvatting van de 56 Duitse deelnemers. Als laatste worden in hoofdstuk 10 op basis van de verzamelde informatie conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

1.4. Gebiedskarakteristieken

Dit onderzoek betreft de gehele Provincie Fryslân. De provincie kenmerkt zich door een grote diversiteit aan vaarwater. Zo zijn er meren, sloten en kleine en grote kanalen die samen een groot uniek watersportnetwerk vormen.

1.5. Het weer in 2007

De vragenformulieren zijn uitgedeeld in de maanden juli, augustus en de eerste helft van september. Volgens het KNMI was de zomer van 2007 vrij warm, zeer nat maar met het normale aantal zonuren. Samengevat een erg wisselvallige zomer.

Juli 2007 Zeer nat, vrij koel en het normale aantal zonuren

Juli verliep voor de watersporters teleurstellend met aanhoudend wisselvallig weer. Vrijwel de gehele maand bepaalden depressies het weer waarbij op een aantal dagen veel neerslag viel. Gemiddeld over Nederland viel 155 mm neerslag en juli was daarmee de op één na natste julimaand sinds 1906.

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 17,0 °C tegen normaal 17,4 °C had juli een temperatuur iets onder normaal. In het eerste deel van de maand was het wat te koel voor de tijd van het jaar. Op de 13e volgde een week met vrij warm weer. De laatste tien dagen van de maand was de temperatuur normaal of iets lager dan normaal voor de tijd van het jaar.

Augustus Vrijwel normale temperatuur en hoeveelheid zonneschijn, aan de droge kant

Augustus was dit jaar de beste zomermaand. In een groot deel van het land was het vrij droog, het aantal zonuren was normaal en de gemiddelde temperatuur in De Bilt week met 17,1 °C maar weinig af van het langjarige gemiddelde van 17,2 °C.

Onder invloed van een hogedrukgebied was het aan het begin van de maand aangenaam zomerweer waarbij het op 5 en 6 augustus zelfs lokaal tropisch werd (maximumtemperatuur 30,0 °C of hoger). Daarna volgde een lang wisselvallig tijdvak met meest normale temperaturen voor de tijd van het jaar. Naar het einde van de maand stabiliseerde het weer onder invloed van een hogedrukgebied ten westen van ons. Met een noordwestelijke stroming was het toen wat te koel voor de tijd van het jaar. Augustus had het normale aantal zonuren met gemiddeld over het land 202 uren tegen een langjarig gemiddelde van 198 uren. De zon scheen vooral aan het begin van de maand veel, op 1 en 3 tot en met 5 augustus zelfs dagelijks ruim 12 uren.

September Aan de koele kant, de normale hoeveelheid neerslag en zonneschijn

Het wisselvallige weerbeeld dat zo kenmerkend was voor de afgelopen zomer hield ook in september aan waardoor de gemiddelde temperatuur uiteindelijk is uitkomen op 13,8 °C tegen een langjarig gemiddelde van 14,2 °C. Opvallend warme of koele tijdvakken kwamen deze maand niet voor; de temperatuur lag meestal in de buurt van de normale waarde voor de tijd van het jaar.

De meeste neerslag viel in september in het noorden van het land en in de westelijke kustprovincies. De hoogste maandsom werd afgetapt in Lauwersoog: 132 mm. De zonneschijn was gelijkmatig verdeeld over de maand; langere sombere of juist zonnige tijdvakken kwamen niet voor.

Bron: Website van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut, www.knmi.nl.

De markante Sneeker Waterpoort.

2. Sociale kenmerken en vaargedrag

In dit hoofdstuk volgt een overzicht van de antwoorden die op de algemene vragen en de specifieke vragen over de zojuist gemaakte vaartocht, zijn gegeven.

2.1. Algemene vragen

2.1.1. Kenmerken schipper en bemanning

Het formulier is ingevuld door:

N = 391

Beantwoord door	Aantal	Verdeling in %
schipper	221	57%
bemanningslid	27	7%
gast	9	2%
gezamenlijk	134	34%
Totaal	391	100%

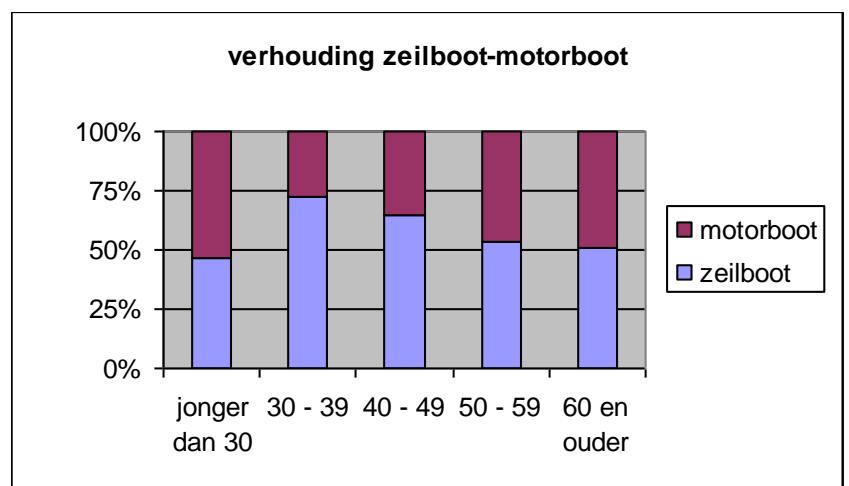
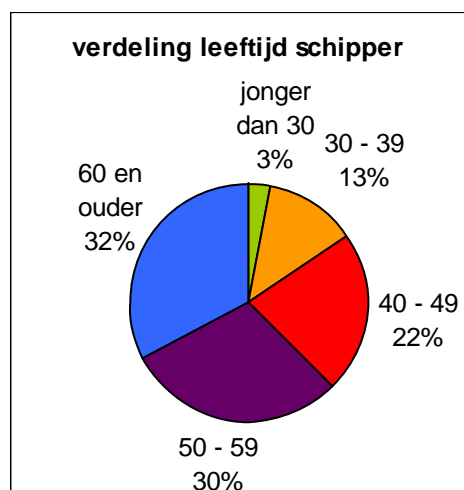
Bij dit onderzoek werd 57% van de formulieren alleen door de schipper ingevuld. Bij 34% gebeurde dit gezamenlijk met anderen en bij 7% door een bemanningslid. De overige 2% werd door een gast ingevuld. 10 deelnemers hebben deze vraag niet beantwoord.

Wat is de leeftijd van de schipper?

N = 396

Leeftijdscategorie	Aantal	Verdeling in %
jonger dan 30	13	3%
30 - 39	50	13%
40 - 49	86	22%
50 - 59	117	30%
60 en ouder	130	33%
Totaal	396	100%

De leeftijd van de schipper is bepalend voor de indeling in leeftijdscategorieën, die in deze rapportage wordt gehanteerd. De meeste schippers blijken toervaarders te zijn van 60 jaar of ouder (33%). 30% van de deelnemers is 50-59 jaar. 22% behoort tot de categorie van 40-49 jaar en 13% tot de categorie van 30-39 jaar. Slechts 3% is jonger dan 30 jaar.

Het linker cirkeldiagram geeft de verdeling van de verschillende leeftijdscategorieën weer. De rechter grafiek geeft de leeftijdsverdeling naar type boot weer. De deelnemers jonger dan 30 jaar varen net iets vaker op een motorboot. Daarna neemt het percentage zeilboten toe. Naarmate de leeftijd hoger wordt stappen mensen weer over op een motorboot wat duidelijk in de grafiek te zien is.

Met hoeveel personen bent u meestal aan boord?

N = 398

Aantal personen	Aantal keer genoemd
1 persoon	5
2 personen	253
3 personen	42
4 personen	77
5 personen	11
6 personen	5
meer dan 6	5
Totaal	398

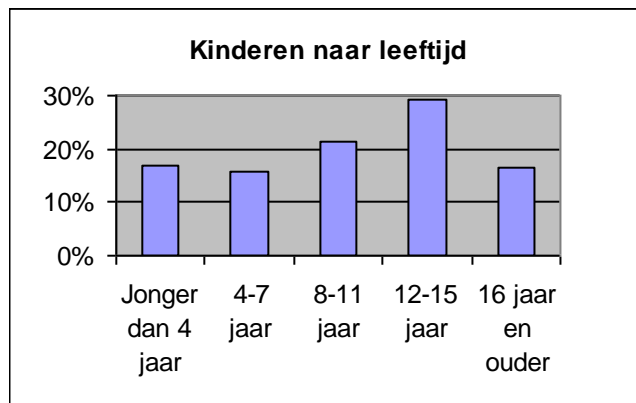
Op 64% van de boten zijn 2 personen aan boord. Op 19% zijn 4 personen aan boord en op 11% van de boten 3. Minder dan 2 opvarenden of meer dan 5 personen aan boord komt weinig voor. In het onderzoeksgebied zijn gemiddeld 2,8 personen aan boord.

Hebt u meestal kinderen mee? Zo ja, in welke leeftijdsgroep(en)?

N = 398

	Aantal keer genoemd
Ja	132
Nee	266
Totaal	398

33% van de deelnemers in het onderzoeksgebied heeft kinderen aan boord. Dat percentage ligt iets lager dan in de Randmeren (37%). Het gemiddelde aantal personen op boten waar kinderen meevaren is 3,8. Op boten zonder kinderen is dit gemiddeld 2,6.

Naast de vraag of er kinderen aan boord zijn, is ook gevraagd naar de leeftijd van deze kinderen. Deze zijn verdeeld in 5 leeftijdscategorieën. Meerdere antwoorden waren mogelijk, omdat kinderen van verschillende leeftijdscategorieën aan boord kunnen zijn.

Uit het onderzoek blijkt dat de grootste groep meevarende kinderen tussen de 12-15 jaar is, gevolgd door de groep tussen 8-11 jaar. Het aandeel van de leeftijdsgroepen jonger dan 4 jaar, 4-7 jaar en 16 jaar en ouder verschilt weinig van elkaar.

Vissende kinderen op het eiland Marchjepôle in het Tjeukemeer.

Hebt u meestal een hond mee?

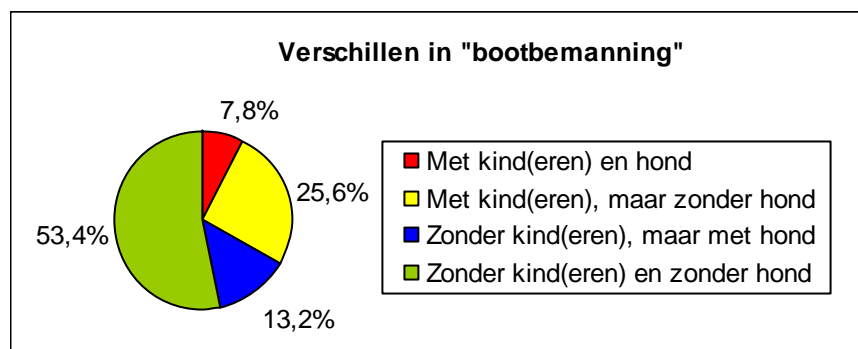
N=396

	Aantal keer genoemd
Ja	84
Nee	312
Totaal	396

Uit de respons blijkt dat in het onderzoeksgebied 21% van de deelnemers een hond meeneemt aan boord.

Onderstaande grafiek laat zien, dat op bijna de helft van de boten een kind en / of een hond meevaart. Voor deze groep zijn de speel- en / of uitlaatomogelijkheden bij jachthavens en aanlegplaatsen van groot belang.

De behoefte aan speelvoorzieningen voor kinderen blijkt ook uit de vele hartenkreten later in dit rapport.

2.1.2. Kenmerken van de boot

Welk type schip hebt u?

N = 398

Type schip	Aantal	Aandeel in %
Kajuitzeilboot	182	46%
Open zeilboot	7	2%
Platbodem	38	10%
Kajuitmotorboot	168	42%
Open motorboot	3	1%
Totaal	401	100%

Fryslân is zowel voor zeil- als motorboten een aantrekkelijk vaargebied. Door de vele beweegbare bruggen en aquaducten zijn de binnenwateren voor beide groepen prima geschikt. In het onderzoeksgebied wordt door 46% van de deelnemers met een kajuitzeilboot gevaren en door 42% met een kajuitmotorboot. 10% vaart met een platbodem en 2% met een open zeilboot. Ondanks het feit dat het aantal sloepen (open motorboten) de laatste jaren enorm is gestegen, hebben weinig sloepeigenaren meegedaan aan dit onderzoek.

Betreft het een eigen boot, geleende boot of huurboot?

N = 387

Type schip	Eigen boot	Geleende boot	Huurboot
Kajuitzeilboot	165	2	10
Open zeilboot	6		1
Platbodem	33	1	2
Kajuitmotorboot	139	5	18
Open motorboot	3		
Type boot onbekend	1		1
Totaal	347	8	32
Verdeling in %	90%	2%	8%

Van de deelnemers vaart 90% met een eigen boot, 8% met een huurboot en 2% met een geleende boot. De meeste huurboten zijn kajuitmotorboten, gevolgd door kajuitzeilboten en op afstand platbodems.

Van de 32 huurboten werden 12 door buitenlandse watersporters in Fryslân gehuurd (10 Duitsers, 1 Zwitser en 1 Belg). Deze groep heeft de boot gemiddeld 15 dagen gehuurd.

Wat is de lengte van de boot?

N = 400

Type schip	Gem. lengte in m	Aantal(N)
Kajuitzeilboot	9,1	182
Open zeilboot	7,0	7
Platbodem	10,1	38
Kajuitmotorboot	10,8	168
Open motorboot	6,8	3
boottype onbekend	12,8	2

In het onderzoeksgebied is de gemiddelde lengte van de boten 9,5 meter. Daarbij valt op dat de kajuitmotorboten van de deelnemers in verhouding relatief groot zijn (gemiddelde lengte van 10,8 meter). De platbodems zijn gemiddeld 10,1 meter en de kajuitzeilboten gemiddeld 9,1 meter.

In vergelijking met de Randmeren zijn zowel de kajuitmotorboten als kajuitzeilboten in Fryslân langer.

Wat is de minimale doorvaarthoogte van de boot?

N = 388

Deze vraag is gesteld in verband met de vele vaste en beweegbare bruggen in de provincie, de aanleg van verschillende aquaducten en het verhogen van bruggen in het kader van het Friese Merenproject. In onderstaande tabel is per type schip de verdeling aangegeven ten opzichte van de meest voorkomende brughoogten.

Type schip	Minimale doorvaarthoogte in m					
	< 2,5	2,5 - 3,00	3,0 - 3,5	3,5 - 7,0	7,0 - 12,0	> 12,0
Kajuitzeilboot	3%	1%	1%	1%	41%	54%
Kajuitmotorboot	38%	28%	7%	25%	1%	1%
Platbodem	35%	5%	3%	8%	30%	19%
Open zeilboot	86%	0%	0%	0%	14%	0%
Open motorboot	100%	0%	0%	0%	0%	0%
% verdeling	23%	13%	4%	12%	22%	26%

Brughoogten van 2,5 en 3 meter worden beschreven in het Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan. Bruggen van 3,5 en 7 meter komen ook veel voor in de Provincie Fryslân, vandaar dat deze maat is opgenomen in de tabel.

In het algemeen strijken kajuitzeilboten nooit bij een brug. 86% van de open zeilboot strijkt de mast bij een brug. Bij sommige bruggen staat een bord dat open zeilboten moeten strijken. Dit komt vaak voor als er veel zeilscholen in de buurt zijn. De mast van de 14% open zeilboten is niet of moeilijk strijkbaar. Platbodems met een doorgestoken mast met contragewicht strijken vaak wel bij een brug (zie foto), maar er zijn ook platbodems die alleen strijken als de boot in de winterstalling gaat. Kajuitmotorboten en andere kleinere motorboten kunnen onder de meeste vaste bruggen door, of hoeven alleen de vlaggenstok te verwijderen. Open motorboten (sloepen) kunnen onder alle bruggen door.

Een klein tjalkje met een strijkbare mast met contragewicht.

2.1.3. Algemeen vaargedrag

Hoeveel dagen vaart u gemiddeld per jaar?

N = 396

Leeftijdscategorie	Aantal keer genoemd	Gem. vaardagen
jonger dan 30	12	42
30 - 39	50	38
40 - 49	86	41
50 - 59	115	47
60 en ouder	129	66
Leeftijd onbekend	4	79
Totaal	396	51

In het Onderzoek vaargedrag IJsselmeergebied & Waddenzee (2003), werd berekend dat wanneer in het vaarseizoen alle weekenden en in de vakantie wordt gevaren maximaal circa 60 vaardagen kunnen worden gemaakt.

Door de deelnemers aan dit onderzoek wordt gemiddeld bijna 51 dagen per jaar gevaren. Dit is aanmerkelijk minder dan in het IJsselmeergebied en de Waddenzee (2003: 60,3 dagen) en iets minder dan in de Randmeren en Flevoland (2006: 53).

Onderverdeeld naar de grootste categorieën boten die in het onderzoeksgebied varen blijkt dat met de 169 motorboten 54 dagen en met de 225 zeilboten ruim 48 dagen wordt gevaren.

Wanneer het gemiddelde aantal vaardagen naar leeftijdscategorie wordt berekend, blijkt dat schippers tot 50 jaar circa 40 dagen per jaar varen. Dit betekent dat deze groep "werkenden" niet alle vrije tijd aan het varen besteedt. Voor de groep tot 60 jaar loopt het aantal vaardagen iets op tot gemiddeld 44 en voor de zestigplussers tot 66 dagen.

Hoeveel nachten overnacht u gemiddeld per jaar aan boord?

N = 392

Leeftijdscategorie	Aantal keer genoemd	Gem. aantal nachten aan boord	Gem. aantal vaardagen	% blijft slapen
jonger dan 30	12	27	42	65%
30 - 39	49	31	38	83%
40 - 49	84	33	41	82%
50 - 59	114	42	47	89%
60 en ouder	129	61	66	93%
Leeftijd onbekend	4	55	79	70%
Totaal	392	45	51	88%

Bovenstaande tabel geeft weer hoeveel nachten men (per leeftijdscategorie) gemiddeld blijft slapen aan boord. De deelnemers van 60 jaar en ouder overnachten gemiddeld het meest vaak, namelijk 93% ten opzichte van het gemiddelde aantal vaardagen per jaar. De deelnemers jonger dan 30 jaar overnachten gemiddeld het minst vaak aan boord.

Op een motorboot wordt gemiddeld vaker overnacht (92%, 51 nachten) dan op een zeilboot (85%, 41 nachten).

Hoe zijn deze vaardagen verdeeld over navolgende gebieden?

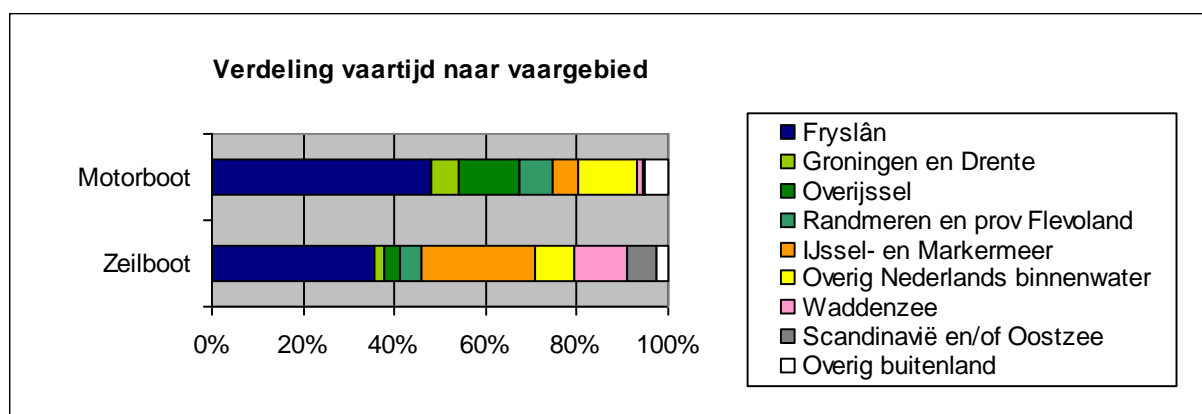
N = 392

Omdat de vragenformulieren halverwege het watersportseizoen zijn uitgedeeld kan niet iedere watersporter aangeven hoe de vaardagen zijn verdeeld. Vaak is het doel van de tocht afhankelijk van weer en wind, en dus onzeker. Om deze reden is gevraagd naar de verdeling van vaardagen in 2006.

In het vragenformulier zijn mogelijke vaargebieden aangegeven. Aan de deelnemers is gevraagd aan te geven hoeveel procent van hun vaartijd zij in de verschillende gebieden doorbrengen. In onderstaande tabel en grafiek is het resultaat weergegeven.

	Zeilboot	Motorboot	Totaal
Binnenwater van de Provinsje Fryslân	36%	48%	42%
Binnenwater van de provincies Groningen en Drenthe	2%	6%	4%
Binnenwater van de provincie Overijssel	3%	13%	8%
De Randmeren incl. binnenwater provincie Flevoland	5%	7%	6%
Het IJssel- en Markermeer	25%	6%	16%
Overig vaarwater in Nederland	8%	13%	10%
De Waddenzee	12%	1%	7%
Scandinavië en/of Oostzee	6%	0%	4%
Overig buitenland	3%	5%	4%
Totaal	100%	100%	100%

Uit het onderzoek blijkt dat de deelnemers 42% van de totale vaartijd op de binnenwateren van de Provinsje Fryslân doorbrengen. Zeilboten kiezen na de binnenwateren van Fryslân duidelijk voor het ruimere zeilwater van het IJssel- en Markermeer en de Waddenzee. Motorboten varen meer in de omliggende provincies en in het overige vaarwater van Nederland (onder andere Zeeland, Limburg en de Biesbosch). Bovenstaande verdeling wordt ook in onderstaande grafiek duidelijk gemaakt.

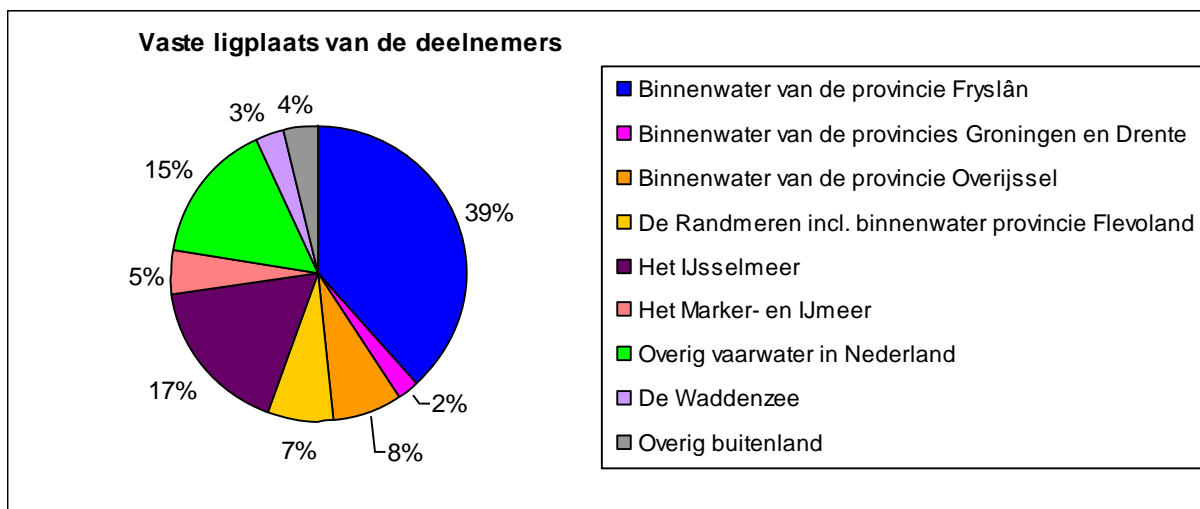

Wat is de vaste zomerligplaats van uw schip?

N = 388

Aan de deelnemers is gevraagd om aan te geven waar men een vaste ligplaats heeft. In het onderzoek worden watersporters met een vaste ligplaats in het onderzoeksgebied, als "vaste gebruikers" aangemerkt. De andere deelnemers met een vaste ligplaats elders in Nederland worden als "bezoeker" aangeduid. In totaal heeft 53% een vaste ligplaats in de Provinsje Fryslân. 38% aan de Friese binnenwateren, 13% aan de Friese IJsselmeerkust en 1% aan de Friese Waddenkust.

Vaste ligplaats in:	Aantal
Binnenwater van de Provinsje Fryslân	149
Binnenwater van de provincies Groningen en Drenthe	8
Binnenwater van de provincie Overijssel	31
De Randmeren incl. binnenwater provincie Flevoland	27
Het IJsselmeer	67
Het Marker- en IJmeer	19
Overig vaarwater in Nederland	60
De Waddenzee	12
Scandinavië en/of Oostzee	0
Overig buitenland	15
Totaal	388

Wat is uw woonplaats?

N = 374

Bij dit onderzoek is voor het eerst gevraagd naar de woonplaats om de gemiddelde afstand van de woonplaats naar de boot te kunnen berekenen. De antwoorden bij deze vraag kunnen worden verdeeld in vijf categorieën;

1. Friese deelnemers waarvan de boot in de woonplaats ligt

In totaal ligt bij 42 Friese deelnemers (11% van alle deelnemers en 53% van de Friese deelnemers) de boot in de eigen woonplaats. Deze watersporters varen gemiddeld 47 dagen per jaar.

2. Friese deelnemers waarvan de boot elders in Fryslân ligt

In totaal ligt bij 37 van de Friese deelnemers de boot elders in Fryslân. De gemiddelde afstand tussen huis en boot van deze groep bedraagt 23 km (enkele reis). Deze watersporters varen gemiddeld 52 dagen per jaar.

3. Deelnemers van buiten Fryslân waarvan de boot in Fryslân ligt

In totaal ligt bij 93 deelnemers die niet in Fryslân wonen de boot in Fryslân. De gemiddelde afstand tussen huis en boot van deze groep bedraagt 131 km (enkele reis). Deze watersporters hebben hun boot bewust in de Provinsje Fryslân liggen. Deze watersporters varen gemiddeld 42 dagen per jaar.

4. Buitenlanders waarvan de boot in Fryslân ligt

In totaal ligt van 16 buitenlanders de boot ook in Fryslân (15 Duitsers en een Engelsman). De 10 Duitsers die hun woonplaats hebben opgegeven rijden gemiddeld 290 km (enkele reis) naar de boot. Deze watersporters varen gemiddeld 57 dagen per jaar. Dit aantal is erg hoog en wordt ook mede veroorzaakt door een Duitser die gemiddeld 150 dagen per jaar vaart. Zonder deze fanatieke watersporter ligt het gemiddelde aantal vaardagen (nog steeds hoog) op 51.

5. Buitenlanders die een boot hebben gehuurd of geleend in Fryslân

In totaal hebben 13 buitenlanders een boot gehuurd of geleend in Fryslân (10 Duitsers, twee Zwitsers en een Belg). De buitenlanders die een woonplaats hebben opgegeven hebben gemiddeld 375 km (enkele reis) gereisd naar de boot. Deze watersporters hebben gemiddeld 15 dagen gevaren.

De buitenlanders met een boot in Fryslân, varen gemiddeld de meeste vaardagen per jaar (bijna 60). Gezegd kan worden dat ze dol zijn op het vaargebied en de boot er dan ook bewust hebben neergelegd. De Friezen die hun boot buiten de woonplaats hebben liggen varen gemiddeld 52 vaardagen per jaar, gevolgd door de Friezen die hun boot in de woonplaats hebben liggen (47 vaardagen). De watersporters die buiten Fryslân wonen, maar de boot wel in de provincie hebben liggen varen gemiddeld 42 dagen per jaar.

2.2. Vragen over de vaartocht

Dagtocht, meerdaagse tocht, vakantie of op doortocht?

N = 388

Het verschil tussen een meerdaagse tocht of een vakantie bleek niet altijd even duidelijk. Aangezien de formulieren in het hoogseizoen zijn uitgedeeld, mag worden aangenomen dat het gros van de deelnemers met vakantie is tenzij duidelijk is aangegeven dat het om een dagtocht gaat.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de maanden juli en augustus. De meeste deelnemers, 79% van de "vaste gebruikers" en 93% van de "bezoekers", waren op vakantie op het tijdstip van deelname aan dit onderzoek.

Soort tocht	Vaste ligpl. in Fryslân	Bezoeker	Totaal
Dagtocht	8	1	9
Meerdaagse tocht	27	6	33
Vakantie	162	170	332
Op doortocht	2	3	5
Niet ingevuld	7	2	9
Totaal	206	182	388

Hoeveel dagen brengt u tijdens deze tocht in Fryslân door?

N = 354

Aantal dagen in Fryslân tijdens deze tocht	Aantal deelnemers		
	Ligpl. in Fryslân	Bezoekers	Totaal
1-5 dagen	46	27	73
6-10 dagen	44	52	96
meer dan 10 dagen	85	100	185
Totaal	175	179	354

26% van de "vaste gebruikers" verblijft gedurende de vaartocht 1-5 nachten in het onderzoeksgebied. Voor 25% is dat 6-10 nachten, terwijl 49% meer dan 10 nachten in het onderzoeksgebied verblijft.

Uit de tabel blijkt dat de "bezoekers" met een ligplaats buiten het onderzoeksgebied een ander vaargedrag hebben. Van deze categorie verblijft een groter percentage in vergelijking met "vaste gebruikers", 6-10 nachten in het gebied. De "vaste gebruikers" overnachten gemiddeld 11 keer in het onderzoeksgebied, dat is 27% van het totale aantal vaardagen van deze groep. De "bezoekers" brengen gemiddeld 8 nachten in Fryslân door, dit is 18% van het totale aantal vaardagen.

Hoeveel uren vaart u dan gemiddeld per dag?

N = 394 (uren > 0)

Naar vaste ligplaats

De 202 deelnemers met een vaste ligplaats in Fryslân varen gemiddeld 4,3 uren per dag. De bezoekers (passanten met een vaste ligplaats buiten Fryslân) gemiddeld 4,5 uren per dag.

Naar leeftijd

Opvallend is dat de deelnemers jonger dan 30 jaar met 5,0 uren de meeste vaaruren per dag maken. Voor de overige leeftijdscategorieën geldt dat hoe ouder men wordt, des te minder vaaruren per dag men maakt. Zo varen de 128 deelnemers van 60 jaar en ouder gemiddeld 4,3 uur per dag.

Naar type schip

De deelnemers in een kajuitzeilboot varen met gemiddeld 5,4 uur per dag het langste, gevolgd door de deelnemers in een kajuitmotorboot (4,8 uur). De open zeilboten varen het kortst per dag, namelijk 3,9 uur.

Met of zonder kinderen

De 130 deelnemers met kinderen aan boord varen gemiddeld 4,2 uur per dag, de 262 deelnemers zonder kinderen gemiddeld 4,5 vaaruren.

Paarden langs de herstelde historische vaarverbinding van Leeuwarden naar Sneek: de Middelseerûte.

Vroeger werd deze route gebruikt om goederen, vee en personen te vervoeren maar sinds 2005 is het een mooi alternatief voor het drukke Prinses Margrietkanaal. De Middelseerûte is goed te bevaren door motorboten met een maximale doorvaarhoogte van 2,50 meter of platbodems met strijkbare mast. De maximum diepgang bedraagt 1,30 meter. Ook zeilboten met strijkbare mast kunnen de route ontdekken. Via de Middelseerûte kunnen watersporters van Leeuwarden snel naar Sneek of omgekeerd. Een leuk alternatief!

3. Ervaringen met de Provinsje Fryslân

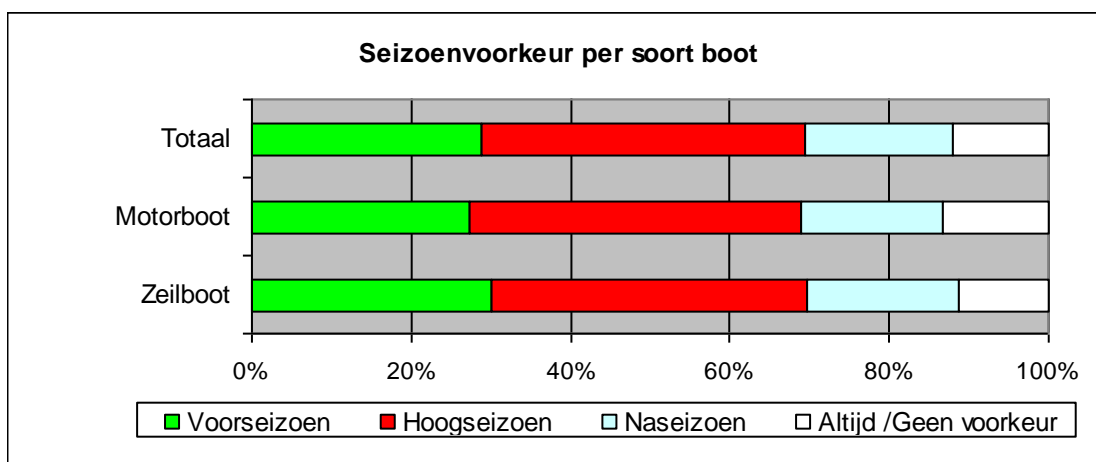
Wanneer vaart u bij voorkeur in Fryslân?

N = 371

	aantal keer als voorkeur genoemd	
Voorseizoen	193	33%
Hoogseizoen	248	42%
Naseizoen	144	25%

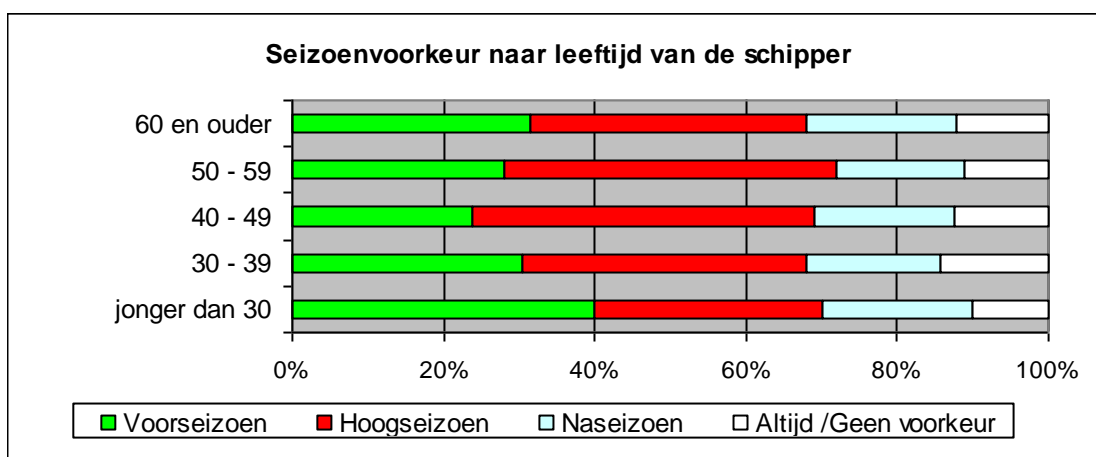
371 deelnemers geven met elkaar 585 seizoenvoorkeuren op, per boot dus 1,6 voorkeur. Hoogseizoen is favoriet gevolgd door het voorseizoen. Er is duidelijk minder belangstelling voor het naseizoen.

Op het vragenformulier kon een voorkeur voor meer dan één seizoen uitgesproken worden. Grofweg heeft 40% het hoogseizoen als voorkeur opgegeven. 25% kiest voor het voorseizoen en 20% voor het naseizoen. 15% heeft geen voorkeur.

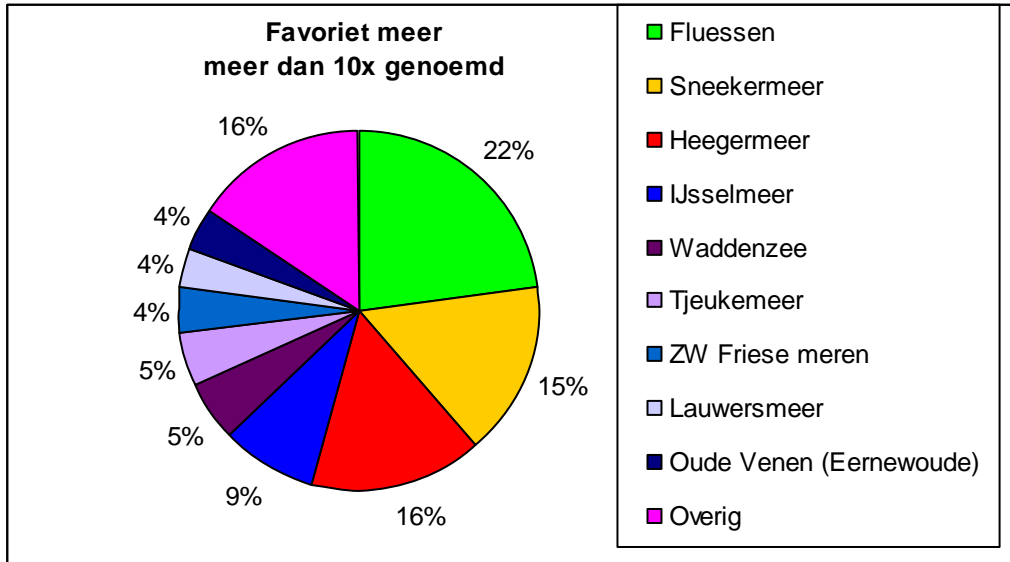
Bovenstaande tabel geeft de seizoensvoorkeur per soort boot weer. Het hoogseizoen is zowel bij motor- als bij zeilboten veruit favoriet. Eigenaren van zeilboten varen liever in het voor- en naseizoen dan de eigenaren van motorboten.

Tenslotte is gekeken naar de seizoensvoorkeur gekoppeld aan de leeftijd van de deelnemers. Opvallend is dat de deelnemers jonger dan 30 jaar het liefste in het voorseizoen varen. Voor de overige leeftijdsgroepen is het hoogseizoen favoriet.

Welk meer / vaarwater is uw favoriet?
 N = 324

De deelnemers is gevraagd welk meer of vaarwater favoriet is. 266 deelnemers hebben antwoord gegeven, 74 deelnemers hebben zelfs twee (of meer) voorkeuren opgegeven. 58 deelnemers (18%) hebben geen voorkeur.

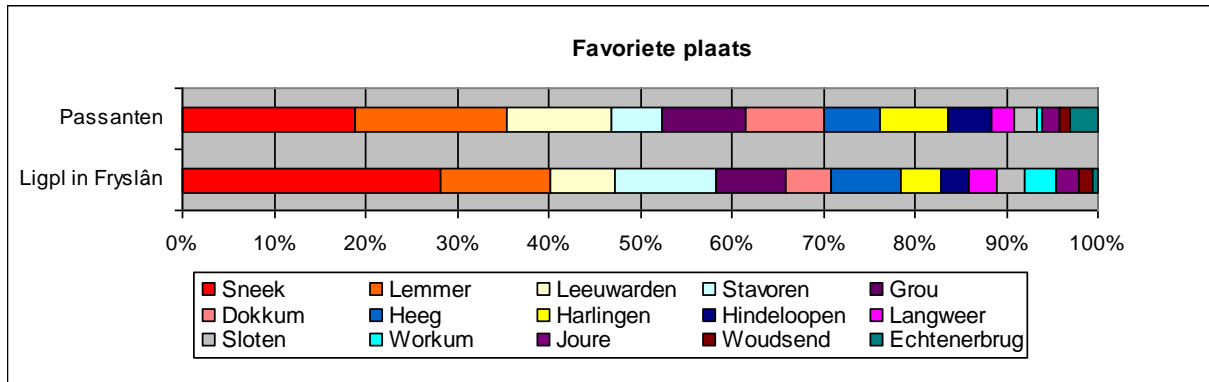
In de grafiek is de verdeling zichtbaar gemaakt van meren die door deze groep meer dan tien keer zijn genoemd. De Fluessen is met 22% duidelijk favoriet, gevolgd door het nabijgelegen Heegermeer (16%) en het Sneekermeer (15%). De grote wateren zijn duidelijk favoriet. Dit is mede verklaarbaar omdat de gemiddelde scheeps lengte verder toeneemt. De Fluessen en het Heegermeer samen vormen het grootste meer in de provincie met genoeg ruimte en diepgang is om goed te kunnen zeilen. Dat het Pikmeer (Grou) en de Oude Venen (Eernewoude) relatief laag scoren is opvallend en heeft dus waarschijnlijk met ruimte en diepgang te maken. Als plaats scoort Grou zoals hierna blijkt wel uitstekend. Bij dit onderzoek naar het vaargedrag in de Provinsje Fryslân heeft 14% het IJsselmeer en de Waddenzee als favoriet genoemd. De meren / vaarwateren die minder dan 10 keer zijn genoemd vallen in de groep Overig (16%).

Zeilwedstrijden op het Sneekermeer.

Wat is uw favoriete stad / plaats in Fryslân om te bezoeken?
 N=367

Door de deelnemers zijn ontzettend veel voorkeursplaatsen genoemd. Als naar de plaatsen wordt gekeken die minimaal vijf keer zijn genoemd is Sneek favoriet, gevolgd door Lemmer, Leeuwarden, Stavoren en Grou. Het valt op dat bij de 'meest favoriete steden / plaatsen' veel uitdeellocaties zitten, dat kan een rol gespeeld hebben. De vaste ligplaatshouders uit Fryslân geven Sneek veruit als meest favoriete stad op, terwijl passanten kiezen voor Lemmer. 71 deelnemers hebben 2 voorkeurplaatsen genoemd

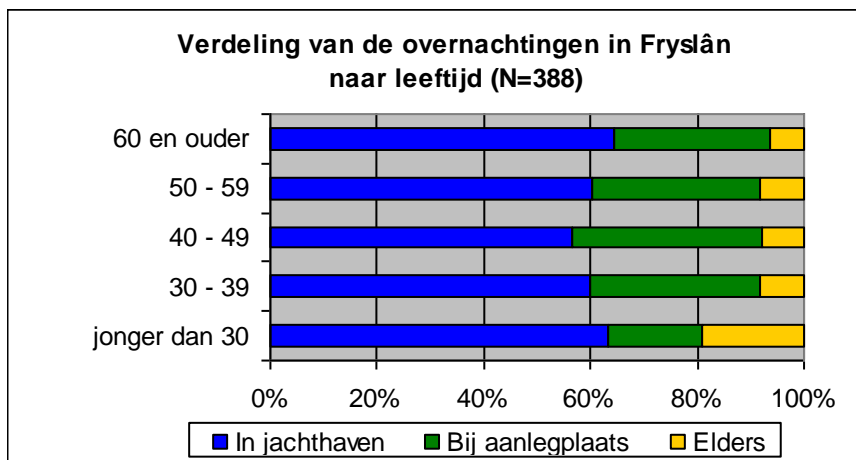
Boten in de Prinsentuin in het centrum van Leeuwarden.

Hoe zijn uw overnachtingen in Fryslân verdeeld?

N = 392

Er zijn in de Provinsje Fryslân ontzettend veel plekken (dorpen, steden, jachthavens, openbare aanlegplaatsen, voor anker, etcetera) om te overnachten. De deelnemers is gevraagd hoe deze overnachtingen zij verdeeld. Van de overnachtingen in Fryslân vindt 61% in jachthavens, 31% bij openbare aanlegplaatsen en 8% elders plaats. De meest genoemde "Elders" varianten zijn voor anker (44%), in het dorps- of standscentrum (28%) of drooggevallen op de Waddenzee (6%).

Zeilboten (inclusief platbodems) overnachten verhoudingsgewijs meer in jachthavens en elders (voor anker en / of drooggevallen) dan motorboten, terwijl de motorboten weer meer overnachten bij (openbare) aanlegplaatsen in het buitengebied. De verhouding tussen de deelnemers met en de deelnemers zonder kinderen aan boord is nagenoeg gelijk. De verdeling van de overnachtingen in Fryslân naar leeftijdsgroep ligt, op de jongst deelnemers na, niet ver uiteen. De groep jonger dan 30 overnacht relatief weinig op openbare aanlegplaatsen en veel "elders". Naar de oorzaak of redenen is niet gevraagd.

Boten in het dorpscentrum van Lemmer.

Hoe beoordeelt u de kwaliteit van Fryslân op schaal (1-10)?

N = 392

De deelnemers is ook gevraagd hoe men de kwaliteit van Fryslân op een schaal van 1 tot 10 beoordeelt. Het gemiddelde beoordelingscijfer van alle deelnemers is een 8. Zowel de vaste ligplaatshouders als de bezoekers beoordelen de Provinsje Fryslân met een 8. Zeilboten beoordelen de provincie met een 7,9 en motorboten met een 8,1. In totaal is 98,7% tevreden (cijfer ≥ 6). De motorboten zijn iets meer tevreden (99,4%) ten opzichte van de zeilboten (98,2%), maar de verschillen zijn erg klein. Ter vergelijking: vorig jaar werd de kwaliteit van de provincie Flevoland en de Randmeren door de deelnemers aan het onderzoek naar het vaargedrag in de Randmeren en de binnenwateren van de provincie Flevoland beoordeeld met het rapportcijfer 7,4. De "vaste gebruikers" gaven het vaargebied een gemiddeld beoordelingscijfer 7,3 en de "bezoekers" een 7,4.

Hoe beoordeelt u de kwaliteit van de jachthavens in het gebied (1-10)?

N = 383

De deelnemers is ook gevraagd de jachthavens in de Provinsje Fryslân te beoordelen. Gemiddeld worden de Friese jachthavens beoordeeld met een 7,6 (Flevoland 7,4). De "bezoekers" (7,7) zijn iets positiever dan de "vaste gebruikers" (7,5). Motorboten beoordelen de jachthavens met een 7,6, terwijl de zeilboten de jachthavens met een 7,5 beoordelen. Hier lopen de cijfers niet ver uiteen. In totaal is 98% tevreden (cijfer ≥ 6) over de kwaliteit van de jachthavens.

Kon u gemakkelijk toeristische informatie over Fryslân vinden? Zo nee, wat mist u?

N = 378

	Aantal	Verdeling Ja - Nee
Ja	353	93%
Nee	25	7%
Totaal	378	

93% van de deelnemers geeft aan, dat toeristische informatie gemakkelijk was te vinden.

Aan de deelnemers werd de mogelijkheid geboden om in te vullen wat men mist in de provincie. Door slechts een paar deelnemers is een duidelijke toelichting gegeven. Daaruit is naar voren gekomen dat er behoefte is aan goede informatie over de verschillende jachthavens, informatie over vaarroutes, over openingstijden van bruggen en over attracties en evenementen.

Ligt u wel eens aan een Marrekrite aanlegplaats?

N = 392

De Marrekrite is een samenwerkingsorgaan van de Provinsje Fryslân en 20 Friese gemeenten, met als doel het Friese waterland recreatief / toeristisch zo goed mogelijk te laten functioneren, daarbij rekening houdend met de belangen van landschap en natuur. Vanaf de oprichting in 1957 is het maken van aanlegvoorzieningen in het buitengebied en het beheer en onderhoud ervan de hoofdactiviteit. Verspreid over de gehele provincie zijn in totaal 270 locaties ingericht met een totale capaciteit van ongeveer 4.500 schepen variërend van 30 meter tot een kilometer. In drie gebieden bevinden zich concentraties: Rond het Sneeker Meer, Heegermeer-Fluessen-Oudegaster Brekken en de Princenhof / Alde Feanen. (bron: www.marrekrite.nl)

Bij een eerdere vraag is gevraagd naar de verdeling van de overnachtingen in de provincie. De deelnemers overnachten zowel in jachthavens als bij openbare aanlegplaatsen. Bij deze vraag is specifiek gevraagd of men wel eens aan een Marrekrite aanlegplaats ligt. 75% van de deelnemers ligt wel eens aan een aanlegplaats van de Marrekrite en 25% (nog) niet.

Bij de groep deelnemers die nooit aan een Marrekrite aanlegplaats hebben gelegen, geven de meeste kajuitzeilboten aan dat de diepgang voor de wal de reden is.

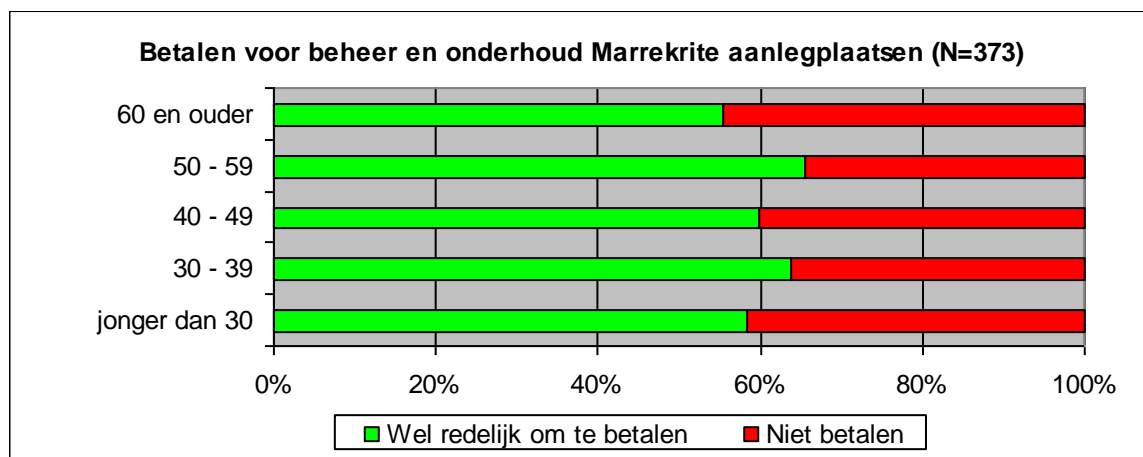

Marrekrite aanlegplaatsen op het Grote Gaastmeer.

Vindt u het redelijk dat de gebruiker voor het beheer en onderhoud van de aanlegplaatsen zou moeten betalen?
 N = 377

De jaarlijkse opbrengsten van de wimpelactie van de Marrekrite is niet voldoende om de aanlegplaatsen te onderhouden en te beheren. Hierdoor moeten de provincie en gemeenten jaarlijks flink bijspringen. In dit kader is de deelnemers gevraagd of men het redelijk vindt dat de gebruiker (naast de wimpelactie) voor het beheer en onderhoud van de aanlegplaatsen (mee) zou moeten betalen. 60% van de deelnemers is bereid mee te betalen aan het beheer en onderhoud en 40% is dat niet. Een grote groep deelnemers die aangeven mee(r) te willen betalen aan het beheer en onderhoud, doet dit liever in de vorm van een duurdere Marrekrite wimpel, dan per keer liggeld te betalen. Zoals in onderstaande tabel te zien is, zijn alle leeftijdscategorieën verhoudingsgewijs redelijk bereid om mee te betalen. De verschillen zijn niet groot. In de Randmeren vindt trouwens 86% van de watersporters het redelijk om voor het gebruik van de aanlegplaatsen te betalen. Dit is een opvallend verschil met Fryslân.

Hoe beoordeelt u de aanlegplaatsen van de Marrekrite op schaal van 1 - 10?

N = 319

Eerder al werd de deelnemers gevraagd naar een beoordeling van de provincie. De deelnemers is echter ook gevraagd de aanlegplaatsen van de Marrekrite te beoordelen. De deelnemers die wel eens aan een Marrekrite aanlegplaats liggen, beoordelen deze aanlegplaatsen met een 7,8. Mensen die de Marrekrite aanlegplaatsen niet gebruiken, hebben toch een oordeel gegeven (7,1). Zowel de vaste ligplaatshouders als de bezoekers beoordelen de aanlegplaatsen van de Marrekrite met een 7,7. Motorboten beoordelen de plaatsen met een 7,9 en zeilboten met een 7,6.

De aanlegplaatsen in de Randmeren worden beoordeeld met een 7,2. Fryslân scoort hier dus hoger.

Vier watersporters hebben aangegeven behoefte te hebben aan sanitaire voorzieningen bij de Marrekrite aanlegplaatsen.

Kent u het Friese Merenproject? Zo ja, waarvan?

N = 393

Het Friese Merenproject maakt de Friese meren en omgeving de komende jaren aantrekkelijker. In dit project draait het om de verbetering en uitbreiding van de vaarmogelijkheden opdat watersportliefhebbers, recreanten en iedereen die aan het water woont en werkt hiervan kan profiteren.

Uit het onderzoek blijkt dat 48% van de deelnemers het Friese Merenproject kent. Grofweg heeft 39% in de media (watersportbladen, krant, radio en TV) over het project gelezen. 21% kent het project via internet, 17% door de borden langs de waterkant en 14% door de Aquaducten. 5% noemt vervolgens Boot Holland in Leeuwarden en 3% kent het project via het werk.

Van welke van de volgende investeringen bent u op de hoogte, of zijn u opgevallen?
N = 393

75% van de deelnemers die hebben aangegeven het Friese Meren project niet te kennen, noemen toch projecten. Bij de deelnemers die het project wel kennen noemt 89% tenminste één van de investeringen. De meeste deelnemers zijn op de hoogte van de aanleg van de aquaducten, of zijn deze tegengekomen. Het aanleggen van nieuwe fietspaden is het minst bekend onder de deelnemers.

Project	Percentage (x genoemd)
Het aanleggen van aquaducten	30%
Het baggeren en verbreden van vaarroutes	21%
Het creëren van nieuwe routes	14%
Her verhogen van bruggen	14%
Het realiseren van nieuwe aanlegplaatsen	15%
Het aanleggen van nieuwe fietspaden	6%
Totaal	100%

Aanleg van het aquaduct bij Galamadammen.

Hoe beoordeelt u deze kwaliteitsverbeteringen?
N = 361

Gemiddeld beoordelen de deelnemers de kwaliteitsverbeteringen met een 8,1. Vaste gebruikers een 8,2 en bezoekers een 7,9. Zeilboten een 8,1 en motorboten een 8,0.

Er zijn plannen om de capaciteit van de Johan Frisosluis te Stavoren te vergroten. Zal dit voor u een reden zijn om dan vaker via Stavoren te varen?

N = 387

33 % van de deelnemers geeft aan vaker via Stavoren te varen als de capaciteit van de sluis wordt vergroot. Voor 67% heeft capaciteitsvergroting geen invloed op het vaargedrag. Voor zeilboten is het vergroten van de sluiscapaciteit begrijpelijkerwijs belangrijker dan voor motorboten. Deelnemers met een vaste ligplaats in Fryslân hebben iets meer belangstelling voor een capaciteitsvergroting van de sluis dan bezoekers.

Foto van de Johan Frisosluis te Stavoren.

4. Wat zijn uw hartenkreten voor het gebied?

Deze vraag ging over persoonlijke "hartenkreten". Men kon zijn grootste wens ten aanzien van de watersport opschrijven en aangeven wat men zou veranderen als men het voor het zeggen had. Meer dan 83% van de deelnemers heeft deze mogelijkheid aangegrepen en daarmee zeer interessante informatie gegeven. Beantwoording van deze vragen geeft inzicht in prioriteiten, ideeën, wensen en ergernissen van de gebruikers. Alle opmerkingen zijn in een bestand verwerkt, waarna op basis van trefwoorden selecties gemaakt konden worden. Deze zijn onderstaand weergegeven. 41 deelnemers (8%) hebben als antwoord "tevreden" of "prima, geen wensen" opgegeven.

Bruggen en sluisen (N = 98)

- Bedieningstijden (61%)
- Brugbediening algemeen (20%)
- Aquaducten of hogere bruggen (11%)
- Sluisen groter (7%)

De meeste hartenkreten gaan over bruggen en sluisen en dan in het bijzonder over de bedieningstijden van de bruggen. Permanente bediening van de bruggen (bijvoorbeeld van 8.00 tot 21.00) en het afschaffen van de middagpauze en de pauze van 16.15 tot 17.15 worden vaak aangedragen. Algemene hartenkreten over de brugbediening gaan vaak over de brugwachters. Brug en sluiswachters vragen wat meer geduld te hebben, meer brugwachters in Dokkum en het beter opleiden van het personeel van bruggen (algemene kennis van de watersport, kennis van het BPR en leren wat boten doen onder bepaalde omstandigheden). De hartenkreten over aquaducten zijn erg positief. De komst van de aquaducten is top, men wil zelfs graag nog meer aquaducten (en beweegbare bruggen). De wens voor meer beweegbare bruggen wordt ook uitgesproken, of hogere vaste bruggen (3 meter). Een kritische opmerking ging over het aquaduct bij Grou. De komst van het aquaduct is prima, maar aangezien de spoorbrug blijft heeft het aquaduct minder effect.

Betaalbaarheid (N = 77)

- Afschaffen bruggeld (61%)
- Betaalbaar houden algemeen (21%)
- Afschaffen toeristenbelasting (18%)

De wens dat het bruggeld wordt afgeschaft is erg groot onder de deelnemers. Alternatieven worden ook aangedragen zoals een provinciale subsidie aan gemeenten om het bruggeld af te schaffen, een vignet voor alle bruggen in plaats van bruggeld per brug, of de kosten van bruggen via een eventuele vaar- of toeristenbelasting heffen ("watersportbijdrage"). Het bruggeld in Lemmer en de route naar Bolsward worden als erg duur ervaren, bovendien is het lastig om veel kleingeld op zak te hebben. Het betaalbaar houden van de watersport in het algemeen (liggelden niet omhoog, meer openbare aanlegplaatsen en deze gratis houden) wordt vaak genoemd. Als laatste de hartenkreet om toeristenbelasting af te schaffen ("We zijn toch geen toerist in eigen land?").

Voorzieningen (N = 63)

- Voorzieningen algemeen (59%)
- Sanitaire voorzieningen (21%)
- Kindervoorzieningen (16%)
- Stroomvoorzieningen (5%)

De algemene hartenkreten over voorzieningen gaan vooral over meer bilgewater afvoerpunten, het doortrekken van fietspaden (bijvoorbeeld om het Tjeukemeer), goede voorzieningen bij jachthavens, het riet langs de kant beter onderhouden en frequenter takken snoeien langs de Luts (zie foto rechts), meer afvalcontainers en meer voorzieningen voor rolstoelgebruikers.

Voorbeelden van hartenkreten over de sanitaire voorzieningen in Fryslân gaan vooral over de wens voor betere sanitaire voorzieningen (onder andere in Joure, Dokkum, Grou en Stavoren), meer sanitaire voorzieningen (onder andere in de Prinsentuin in Leeuwarden) en toiletpapier in de sanitaire voorzieningen.

De laatste jaren zijn er veel speciale voorzieningen voor kinderen bijgekomen, denk hierbij aan het strandje op het eiland voor Heeg, bij de passantenhaven in Langweer en op de eilanden in het Tjeukemeer. Ondanks deze verbeteringen is er nog steeds vraag naar meer (recreatie)eilandjes, strandjes en speelvoorzieningen.

Het strand op het recreatie-eiland Marchjepôle in het Tjeukemeer voor Oosterzee.

Waterdiepte (N = 47)

- Baggeren (op)vaarten naar dorpjes en steden
- Baggeren sommige vaargeulen (Staande Mastroute door Dokkum)
- Baggeren Friese Meren (Slotermeer en Tjeukemeer)

Ondanks het feit dat er in het kader van het Friese Merenproject flink wordt gebaggerd in Fryslân, bestaat de wens om meer water op diepte te krijgen. Voorbeelden zijn de verschillende (op)vaarten naar dorpjes en steden, sommige vaargeulen in Fryslân, de staande mastroute door Dokkum en Friese meren zoals het Slotermeer (foto) en Tjeukemeer.

Het Slotermeer met op de achtergrond de karakteristieke toren van Spannenburg.

Reglementen (N = 43)

- Regels kennen en hanteren

Deze hartenkreten gaan vooral over het kennen en hanteren van de regels. Vooral de (ver)huurders van huurboten worden niet ontzien. Strenger toezicht / controleren op het hanteren van de vaarregels wordt vaak genoemd.

Aanlegplaatsen (N = 40)

- Aanlegplaatsen algemeen
- Diepte bij aanlegplaatsen

Deze hartenkreten gaan over aanlegplaatsen in het algemeen (liever ringen dan palen) en over de diepte bij aanlegplaatsen. Het op diepte houden van aanlegplaatsen is erg belangrijk, vooral voor zeilboten. Als voorbeeld werden de haventjes in de recreatie-eilanden "Rakkenpolle" in het Heegermeer en de "Langehoekspôle" in de Fluessen genoemd.

Marrekrite (N = 24)

- Verplichten van de Marrekrite wimpel
- Strenger controleren
- De prijs van de wimpel

De hartenkreten met betrekking tot de Marrekrite ging over het verplicht stellen van de Marrekrite wimpel en het strenger controleren daarop. Ook is men van mening dat de prijs van de wimpel wel omhoog kan (in plaats van eventueel per keer moeten betalen).

Snelle watersport (N = 22)

- Strengere controle en toezicht
- Meer zones om snel te varen

Deze hartenkreten gingen over strengere controles en toezicht op snelvaren. Er waren echter ook wensen voor meer zones om snel te mogen varen.

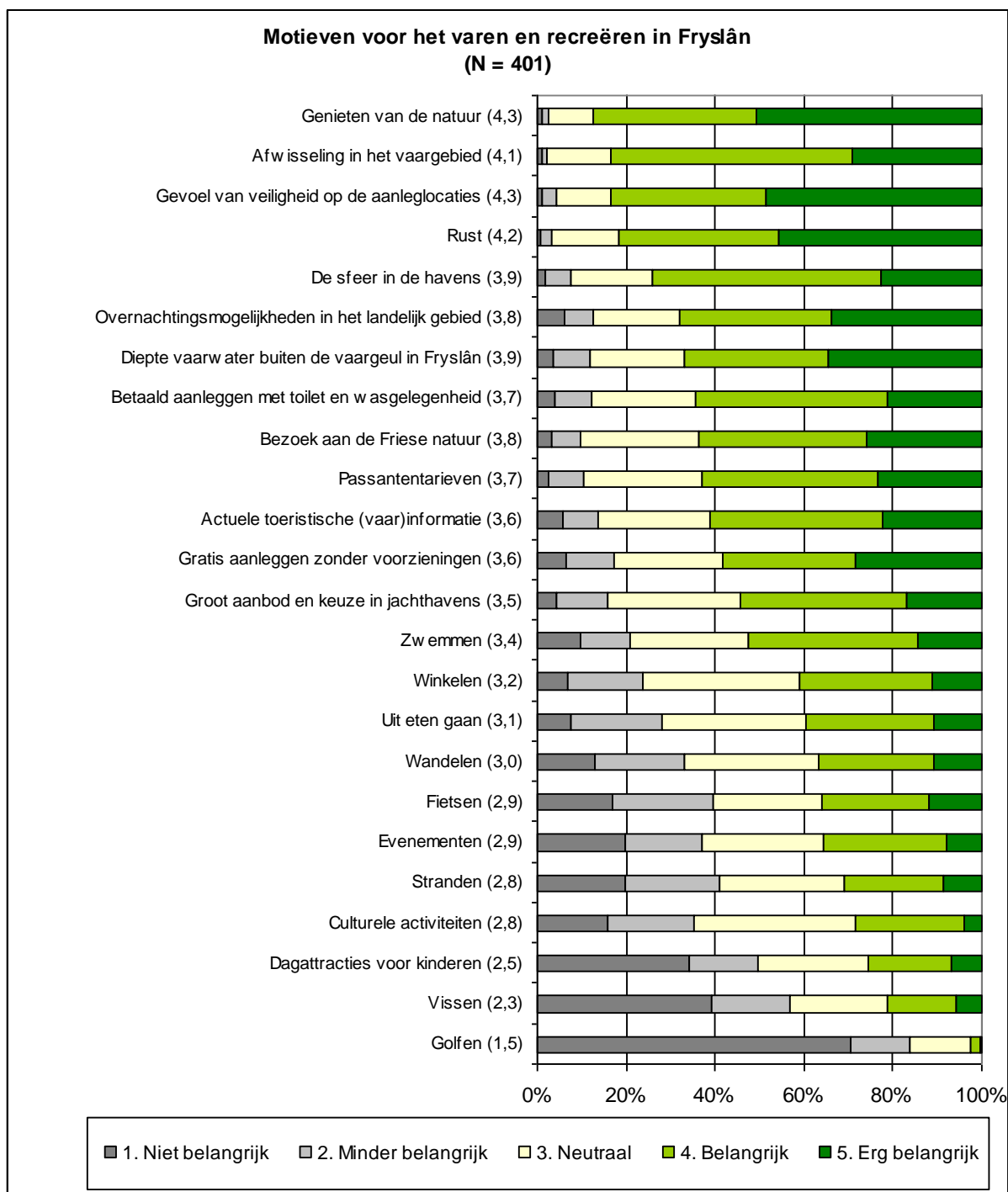
Overige onderwerpen (N = 72)

- Minder druk / rust
- Alternatieve routes
- Informatievoorziening
- Schoner water
- Meer toezicht en controle met betrekking tot het milieu
- Beter weer!

De overige geclusterde hartenkreten gingen over de (toegenomen) drukte op de Friese wateren, over (nieuwe) alternatieve routes, informatievoorziening, schoner (zwem)water, meer toezicht en controle met betrekking tot het milieu en als laatste "beter weer!"

5. Motieven voor het varen en recreëren in Fryslân

De deelnemers is gevraagd om per motief een waardeoordeel te geven op een 5-puntsschaal van "erg belangrijk" tot "niet belangrijk". In navolgende grafiek is goed te zien welke motieven door de 401 deelnemers als belangrijk dan wel erg belangrijk worden beschouwd. De score op deze motieven samen bepaalt de rangorde in de grafiek, waar "Erg belangrijk" (diep groen), "Belangrijk" (lichtgroen), "Neutraal" (geel), "Minder belangrijk" (lichtgrijs) en "niet belangrijk" (donkergrijs) zijn gekleurd. De gemiddelde score van de motieven op een schaal van 1 tot 5 staat in onderstaande grafiek tussen haakjes.

Er zijn in de top 5 opvallende verschillen. "Genieten van de natuur", "Gevoel van veiligheid op de aanleglocaties" en "Rust" worden relatief vaak als erg belangrijk aangemerkt en krijgen daardoor ook een hogere gemiddelde score. "Afwisseling in het vaarwater" en "De sfeer in de havens" echter worden door een heel grote groep deelnemers belangrijk gevonden. Kort samengevat kan dit worden uitgelegd als: natuur, veiligheid en rust zijn basismotieven voor ontspanning, maar als aan deze voorwaarden is voldaan kunnen afwisseling en sfeer bepalend zijn voor de keuze van het vaargebied. Een vergelijkbare uitschieter is bij de motieven op de plaatsen 6 t/m 10 "Het betaald aanleggen met toilet en wasgelegenheid". Niet zo dikwijls erg belangrijk, maar toch voor velen wel belangrijk. Het omgekeerde doet zich voor bij "Gratis aanleggen zonder voorzieningen", waar de score erg belangrijk juist opvallend hoog is. Bij de minder vaak als (erg) belangrijk gekozen motieven is er nog 1 opvallende uitschieter. "Culturele activiteiten" wordt door weinig deelnemers als erg belangrijk beoordeeld, maar wordt door wel vaker als belangrijk gezien. "Wandelen" is het meest neutrale motief. Er zijn er evenveel die het wel (groen) en niet (grijs) een belangrijk motief vinden.

De verschillen tussen vaste gebruikers en bezoekers zijn niet groot. De verhouding belangrijk / erg belangrijk is vergelijkbaar en deze 3 basiselementen staan bij beide groepen in de top 5. Afwisseling in het vaargebied en de sfeer in de havens, scoort bij de bezoekers hoger dan bij de vaste gebruikers. Voor hen zijn de overnachtingsmogelijkheden in het landelijke gebied, de Marrekrite plaatsen, extra belangrijk. Niet verwonderlijk is dat voor deze groep "Bezoek aan de natuur" hoog scoort. "Passantentarieven", "Betaald aanleggen met toilet en wasgelegenheid" en een "Groot aanbod en keuze in jachthavens" zijn juist voor de deelnemers van buiten de provincie (erg) belangrijk. Verrassend is misschien dat "Evenementen" door de vaste gebruikers hoger worden gewaardeerd.

Een uitsplitsing van de (erg) belangrijke motieven naar leeftijd van de schipper laat meer verschillen zien, maar deze verschillen zijn niet opzienbarend. Bij de schippers tot 50 jaar staan "Zwemmen", "Stranden" en "Dagattracties voor kinderen" hoger op de scorelijst. Bij schippers ouder dan 50 jaar zijn dat de motieven "Bezoek aan de Friese natuur", "Wandelen", "Fietsen" en "Culturele activiteiten". Ook "Passantentarieven", "Betaald aanleggen met toilet en wasgelegenheid" en "Groot aanbod en keuze in jachthavens" zijn voor de schippers boven de 50 jaar belangrijker dan bij hun jongere collega's.

6. Ervaringen met het varen in en rond Leeuwarden

Hebt u de stad Leeuwarden wel eens met de boot bezocht?

N = 395

Maar liefst 74% van de deelnemers heeft de stad Leeuwarden wel eens met de boot bezocht.

De Prinsentuin komende vanaf de Dokkumer Ee.

Zo nee, waarom (nog) niet?

N = 85

82% van de deelnemers die Leeuwarden (nog) nooit heeft bezocht geven ook een reden op. Voor de grootste groep (31%) ligt Leeuwarden te ver en uit de (gebruikelijke) route en 23% geeft aan dat Leeuwarden niet interessant is voor zeilboten. 22% heeft (nog) geen tijd gehad voor een bezoek aan Leeuwarden of is er nog niet aan toegekomen. 6% bezoekt liever geen grote steden met de boot. In deze groep zitten ook enkele huurboten, waarvoor de te varen afstand te lang is voor de gehuurde periode.

5% geeft aan dat vooral de onbekendheid van Leeuwarden de reden is dat de stad nog niet is bezocht. Met voorlichting over de route(s) naar Leeuwarden, een evenementenkalender en het aanbod van voorzieningen, cultureel en attracties kan hier iets aan gedaan worden. De gemeente Alkmaar geeft jaarlijks een speciale "Wegwijzer voor watertoeristen" uit, met nuttige informatie over de verschillende voorzieningen en met algemene informatie over de stad (inclusief overzichtskaart). Dit zou voor Leeuwarden ook interessant kunnen zijn.

Zo ja, bezocht u bewust de stad Leeuwarden als 'vaardoel' of was u op doortocht?

N = 279

De meeste deelnemers (42%) bezochten de stad op doortocht, 16% als specifiek vaardoel en 40% gaf een combinatie (beide) op.

Van de deelnemers die op doortocht waren, hebben 167 ook het (uiteindelijke) doel van de tocht opgegeven. 34% was op doortocht naar het Lauwersmeer of Lauwersoog, 15% via de Dokkumer Ee op weg naar Dokkum, 14% op weg naar de Waddenzee en 7% via het Van Harinxma kanaal op weg naar Harlingen. Van de deelnemers die specifiek hebben aangegeven onderweg te zijn naar de Waddenzee is niet duidelijk of ze via Harlingen of het Lauwersmeer zijn gevaren.

In colonne door de Dokkumer Ee richting Dokkum.

Hebt u ook wel eens aan boord overnacht in Leeuwarden?

N = 286

In totaal heeft 90% van de deelnemers die Leeuwarden wel eens hebben bezocht, ook overnacht in de stad. Het gemiddelde verblijf van de groep van 249 watersporters die een aantal nachten hebben opgegeven is twee nachten.

Waar overnacht u het liefst aan boord in de stad?

N = 211

Grofweg overnacht 90% van de deelnemers die wel eens in Leeuwarden hebben overnacht, bij voorkeur in de Prinsentuin. De overige 10% overnacht in een jachthaven in Leeuwarden, elders in de binnenstad, buiten het centrum of in Snakkeburen.

Hoe beoordeelt u de aanlegvoorzieningen in de Prinsentuin?

N = 248

De deelnemers beoordelen de aanlegvoorzieningen in de Prinsentuin met een 7,1. De sfeer in de Prinsentuin is natuurlijk uniek maar enkele deelnemers missen nog wel voorzieningen.

Mist u er ook voorzieningen?

N = 128

Deze vraag sluit goed aan bij de hartenkreten waar ook naar is gevraagd. In het kort missen de deelnemers: watertappunten aan beide kanten van de Prinsentuin, een pad (verharding) langst de waterkant, een railing of een trap bij de steile stukken voor ouderen of bij slecht weer, meer voorlichting en toezicht dat motorboten onder de bomen gaan liggen aangezien zeilboten daar vanwege de mast vaak niet kunnen liggen en als laatste meer en schone sanitaire voorzieningen en stroomvoorzieningen. Het laatste in combinatie met een uniform betaalsysteem aangezien het huidige systeem niet altijd even duidelijk is.

Hoe beoordeelt u het brugbedieningsregime van Leeuwarden (Staande Mastroute)
N = 258

De deelnemers aan dit onderzoek beoordelen het brugbedieningsregime van Leeuwarden met een 7,2. De negatieve verhalen die de ronde doen over de brugbediening in Leeuwarden, lijken dus mee te vallen.

De Noorderbrug, de Verlaatsbrug en de Slauwerhoffbrug in Leeuwarden.

Hebt u behoefte aan een snellere route om de stad Leeuwarden heen, om bijvoorbeeld sneller op het Lauwersmeer / Waddenzee te komen of sneller op de Friese Meren?

N = 364

In totaal heeft 40% van de deelnemers behoefte aan een snellere route om Leeuwarden, 60% heeft geen behoefte. Van de 146 watersporters die een snellere route wensen, heeft 58% een vaste ligplaats in de Provincie Fryslân. Gezegd kan dus worden dat vooral de “vaste gebruikers” een snellere route wensen om Leeuwarden te kunnen passeren. Van de “vaste gebruikers” heeft 31% de stad Leeuwarden (nog) nooit bezocht.

Als er een snellere route om de stad zou worden aangelegd, zou u dan in de toekomst vaker door de stad of om de stad varen?

N = 310

Uit deze vragen blijkt dat een groot deel van de deelnemers (57%) door de stad zal blijven varen ook als de snellere route er zou komen. 43% van de deelnemers zegt de snellere route wel te verkiezen als deze wordt aangelegd, of is in ieder geval blij dat men de keuze heeft.

De ingang naar de Museumhaven Leeuwarden voor historische schepen.

De Museumhaven Leeuwarden biedt ligplaatsen aan voor circa 14 schepen van 50 jaar en ouder met een A-status (Nationaal Register Varende Monumenten) of schepen met een B-status + restauratieplan. (Bron: www.museumhavenleeuwarden.nl).

7. Wat zijn uw hartenkreten voor het gebied?

Wat is uw grootste wens ten aanzien van de watersport in Leeuwarden?

N = 219

219 deelnemers hebben in totaal 277 hartenkreten specifiek gericht op Leeuwarden opgegeven. Deze hartenkreten kunnen worden onderverdeeld in verschillende categorieën. Allereerst was 17% van deze groep tevreden ("Prima zo!") over Leeuwarden als watersportstad!

Voorzieningen in Leeuwarden (N = 55)

De meeste hartenkreten zijn gegeven over de watersportvoorzieningen in Leeuwarden. 51% hiervan gaat over de sanitaire voorzieningen in de Prinsentuin (te weinig en aan beide kanten). 24% over stroomvoorzieningen in de Prinsentuin (onduidelijke systeem en aan beide kanten), 11% over het goed beheer van de bestaande voorzieningen, 9% over de afwezigheid van een supermarkt bij de Prinsentuin, 4% over de afwezigheid van een watersportwinkel bij de Prinsentuin en 2% over drinkwatervoorzieningen bij de Prinsentuin (mogelijkheid om Jerrycans te vullen).

Er is een groot winkelcentrum met meerdere supermarkten aan de Snekerweg (zie foto) waar men voor de deur aan kan leggen. Het komt zelden voor dat je met je winkelwagentje tot de boot kunt rijden. Eenmaal aangekomen in de Prinsentuin is dit echter te ver weg. Misschien kan hier meer of betere informatie over worden gegeven.

Veiligheid (N = 42)

15% van de hartenkreten gaan over de (on)veiligheid in de Prinsentuin en dan vooral over een onveilig gevoel. Junks, zwervers en hangjongeren ('s nachts) in de Prinsentuin worden genoemd. Meer toezicht door professionele beveiligers of een permanent (of frequenter) aanwezige havenmeester wordt als mogelijke oplossing aangedragen.

Rust in de (sfeervolle) Prinsentuin wordt ook enkele malen genoemd, net als overlast tegengaan van jeugd in speedbootjes. Het hoort niet direct bij veiligheid, maar houdt wel verband.

Ligplaatsen (N = 36)

13% van de hartenkreten over Leeuwarden gaan over de ligplaatsen. De meeste hartenkreten gaan over ligplaatsen in het algemeen. Voorbeelden zijn de verharding bij de wal zodat het niet te drassig wordt naast de boot, meer grote passantenplaatsen en meer ligplaatsen speciaal voor de Bruine Vloot. De diepgang langs de wal in de Prinsentuin wordt vaak genoemd net als de bomen. Aangedragen wordt om motorboten onder de bomen te leggen (aangeven op speciale bordjes), zodat de zeilboten geen problemen met de mast ondervinden. Zes keer wordt de steile wal genoemd, die bij nat weer erg glad wordt. Een speciale railing (met eventueel een trap) kan een oplossing bieden.

Brugbediening (N = 33)

12% van de hartenkreten gaan over de bediening van de bruggen in Leeuwarden. De meeste hartenkreten gaan over de bedieningstijden (snellere doorstroom, geen pauzes meer, permanente bediening). De overige hartenkreten gaan over de brugwachters (vakbekwaam personeel dat weet wat een schip doet onder bepaalde omstandigheden en bediening volgens het BPR, dus wind en stroom mee voorrang)

Betaalbaarheid (N = 20)

7% van de hartenkreten is gericht op de betaalbaarheid van de watersport. Het afschaffen van bruggelden wordt vaak genoemd, de betaalbaarheid in het algemeen (liggelden niet omhoog) en als laatste het afschaffen van de toeristenbelasting.

Routes en bereikbaarheid (N = 19)

De wens voor alternatieve routes specifiek om Leeuwarden heen en in de omgeving van Leeuwarden wordt genoemd, net als de (on)bereikbaarheid van Leeuwarden. Veel watersporters geven aan dat Leeuwarden niet op de route ligt, te ver van de Friese Meren of überhaupt niet interessant is voor zeilboten.

Geen mening (N = 11)

11 deelnemers hebben geen mening, ondanks het feit dat ze al wel eens in Leeuwarden zijn geweest met de boot.

Informatievoorziening (N = 6)

Deze paar hartenkreten gaan voornamelijk over een betere route aanduiding in de stad, informatie over wachttijden bij bruggen (zoals in Sloten), een informatieboekje over de plaats van supermarkten en restaurants met openingstijden, uitleg bij stroomkasten in de Prinsentuin en een betere bewegwijzering van de nieuwe vaarweg via de Zwette naar Sneek (groot informatiebord met daarop doorvaarthoogte, diepgang en de afmetingen van de sluis in Sneek vermelden).

8. Motieven voor het varen en recreëren in en rond Leeuwarden

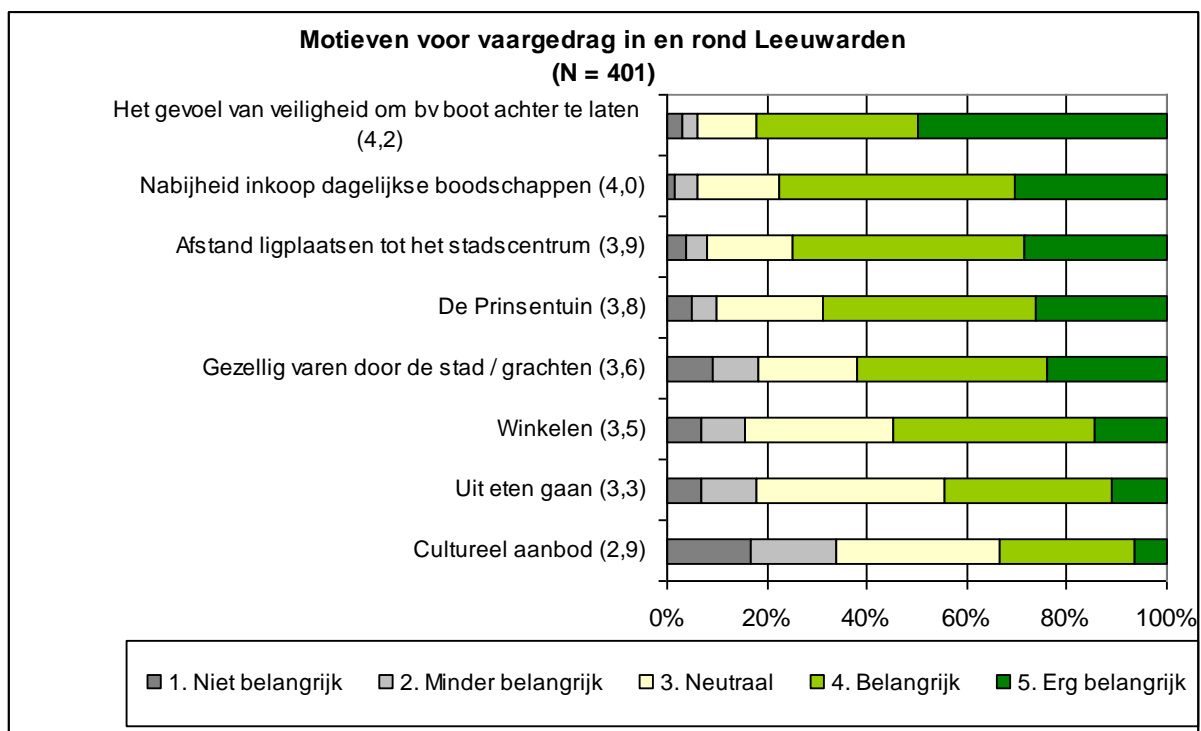
Wat zijn voor u belangrijke punten / motieven voor vaargedrag in en rond Leeuwarden.

De deelnemers is gevraagd om per motief een waardeoordeel te geven op een 5-puntsschaal van “erg belangrijk” tot “niet belangrijk”. Navolgend staan de motieven, qua volgorde aflopend geselecteerd op “Erg belangrijk” (diep groen), “Belangrijk” (lichtergroen), “Neutraal” (geel), “Minder belangrijk” (lichtgrijs) en “niet belangrijk” (donkergrijs). Achter de motieven staat tussen haakjes het gemiddelde oordeel vermeld op basis van een schaal 1 t/m 5.

In sommige gevallen is het onduidelijk of men een motief noemt om Leeuwarden wel of niet te bezoeken, of een punt dat men belangrijk vindt. Het gevoel van veiligheid om de boot achter te laten scoort bijvoorbeeld hoog, dit kan op twee manieren worden opgevat. Of watersporters hebben een veilig gevoel, of watersporters vinden dat belangrijk. Uit onder andere de hartenkreten blijkt dat er vooral behoefte is aan een veiliger gevoel om de boot achter te laten.

Het is duidelijk dat het gevoel van veiligheid om bijvoorbeeld de boot achter te laten hoog scoort in Leeuwarden . Dit blijkt ook wel uit de hartenkreten, aangezien een belangrijk deel van de deelnemers zich stoort aan de aanwezigheid van zwervers, junks en hangjongeren in de Prinsentuin. De nabijheid van een supermarkt om de dagelijkse boodschappen te doen en de afstand van de ligplaats tot het stadscentrum zijn ongeveer net zo belangrijk voor de deelnemers. De afstand tussen de Prinsentuin en het centrum met haar voorzieningen valt natuurlijk best mee, maar het zou goed zijn de bezoekende watersporters hier beter over te informeren. De supermarkten aan de Snekertrekweg zijn ideaal voor passerende watersporters, maar natuurlijk niet voor hen die vanaf Dokkum komen en in de Prinsentuin willen overnachten.

De sfeervolle en unieke Prinsentuin zelf blijft een belangrijke reden om Leeuwarden te bezoeken. Toch zijn er enkele verbeterpunten waar de gemeente naar zou moeten kijken volgens de gebruikers.

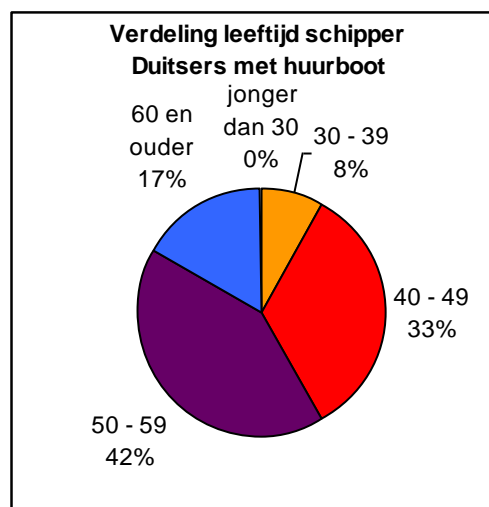
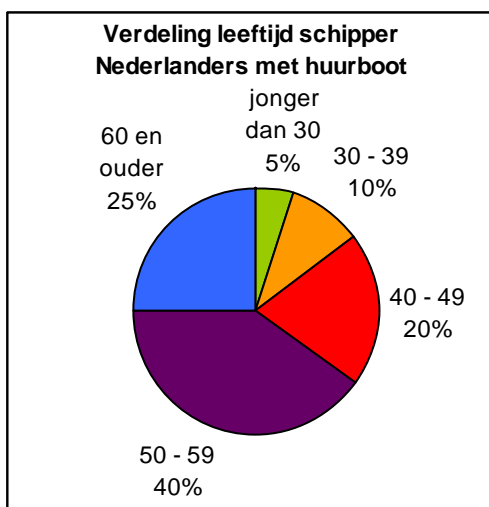
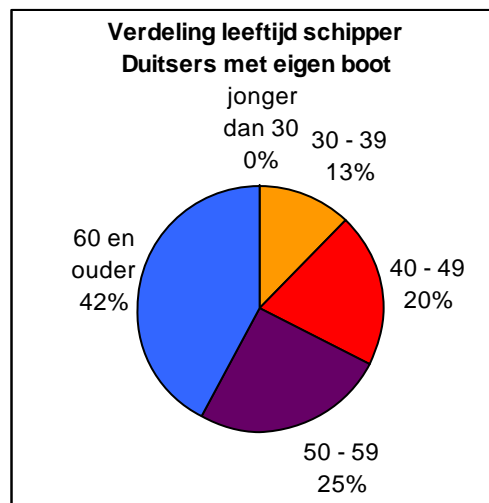
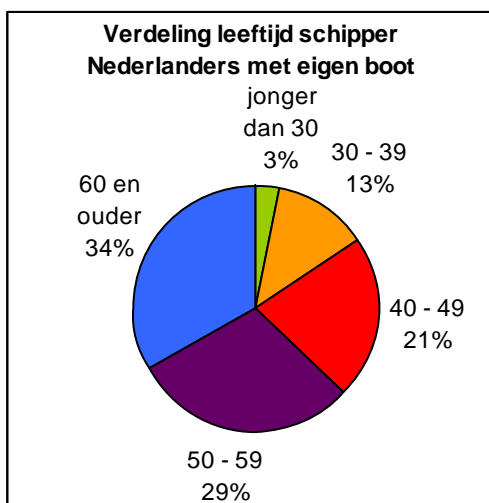
9. Samenvatting resultaten Duitse watersporters

In totaal hebben 56 Duitse watersporters meegedaan aan het onderzoek vaargedrag Fryslân 2006. Het is voor het eerst dat Duitse watersporters aan een vaargedrag onderzoek van Waterrecreatie Advies hebben meegedaan en het is dus interessant om te kijken of ze andere wensen hebben of andere dingen belangrijk vinden.

Duitsers huren vaker een boot. Huren of lenen in een vaargebied verder weg is goedkoper dan er een eigen boot neerleggen. Onder de eigen boot bezitters is er tussen Nederlanders en Duitsers nauwelijks verschil tussen de verhouding zeil- en motorboten. Bij de gehuurde boten kiezen Nederlanders vaker een motorboot dan Duitsers, hetgeen misschien verrassend is.

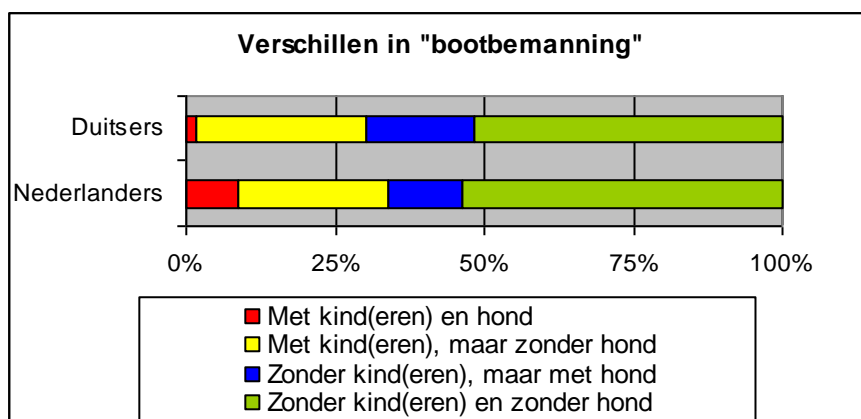
	Eigen boot	Geleende boot	Huurboot	Totaal
% zeilboten bij Nederlanders	59%	33%	37%	57%
% zeilboten bij Duitsers	58%	50%	50%	55%
% motorboten bij Nederlanders	41%	67%	63%	43%
% motorboten bij Duitsers	42%	50%	50%	45%

Er is een duidelijke groep Nederlanders, jonger dan 30 jaar die een boot huren. Aan het onderzoek hebben geen Duitsers jonger dan 30 jaar meegedaan. Of dit toeval is, is onbekend. Dat de vergrijzing ook in Duitsland toeslaat is logisch, maar het is wel opvallend hoeveel Duitse booteigenaren ouder zijn dan 60. Deze categorie is bij de groep huurders weer ondervetegenwoordigd.

Aantal personen aan boord	Nederlanders	Duitsers	Eigen boten	Huurboten
1 persoon	1%	0%	1%	0%
2 personen	63%	65%	66%	44%
3 personen	11%	9%	10%	16%
4 personen	19%	20%	19%	25%
5 personen	3%	2%	2%	3%
6 personen	1%	0%	1%	6%
meer dan 6	1%	4%	1%	6%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Voor de totale groep is het aantal personen aan boord bij Nederlanders en Duitsers nauwelijks verschillend. Op de huurboten zijn over het algemeen duidelijk meer personen aanwezig.

Net als bij de Nederlanders nemen de Duitsers kind(eren) en hond(en) mee. Dat er bij de Duitsers wat minder kinderen maar vrijwel net zoveel honden meevaren, komt mede omdat de gemiddelde leeftijd van de Duitsers hoger is dan van de Nederlanders.

	Gemiddeld aantal vaardagen		
	Totaal	Eigen boot	Huurboot
Nederlanders	52	55	15
Duitsers	47	58	14

Het gemiddelde aantal vaardagen van alle deelnemers bedraagt 51 dagen. Nederlanders met een eigen boot varen gemiddeld 55 dagen, Duitsers 58 dagen. Eerder is vastgesteld dat het aantal vaardagen toeneemt, als de gemiddelde leeftijd van de schipper boven de 60 komt. Bij de Duitsers behoort 42% tot deze leeftijdsgroep, bij de Nederlanders 34%. Het verschil is dus verklaarbaar. Nederlanders en Duitsers varen gemiddeld 2 weken met een huurboot. Uitschieters zijn er ook, een boot huren voor 1 of 2 maanden komt voor. Het minimum opgegeven aantal vaardagen bij een huurboot is 6. Bij de eigen boten ligt het minimum van het opgegeven aantal vaardagen voor de Nederlanders op 10 en de Duitsers op 25.

Er blijkt verschil te zijn in motieven tussen Nederlanders en Duitsers. Zo vinden de Duitse watersporters de overnachtingsmogelijkheden in het landelijke gebied, uit eten gaan, wandelen, fietsen en zwemmen minder belangrijk dan Nederlandse watersporters. Het grote aanbod en keuze in jachthavens, het bezoeken van de Friese natuur en de Friese stranden zijn echter belangrijke motieven voor de Duitsers. Het gemiddelde oordeel van de Nederlanders (3,38) is nagenoeg gelijk aan het oordeel van de Duitsers (3,27).

Tot slot een aantal motieven voor het varen en recreëren in Fryslân die door Nederlanders en Duitsers meer dan 0,2 verschillend zijn beoordeeld.

	Nederlanders	Duitsers
Groot aanbod en keuze in jachthavens	3,4	3,9
Overnachtingsmogelijkheden in het landelijke gebied	3,9	3,5
Gevoel van veiligheid op de aanleglocaties	4,2	4,5
Uit eten gaan	3,2	2,8
Winkelen	3,1	3,7
Bezoek aan de Friese natuur	3,7	4,2
Actuele toeristische (vaar)informatie	3,6	3,9
Wandelen	3,1	2,2
Zwemmen	3,4	2,9
Vissen	2,4	1,9

10. Conclusies en aanbevelingen

10.1. Conclusies

Het onderzoek heeft een grote hoeveelheid informatie opgeleverd over ligplaatshouders uit het gebied en bezoekers. Ieder kan die informatie uit het onderzoek destilleren die voor hem of haar belangrijk is. Veel resultaten bevestigen wat “we” altijd al gedacht hadden, maar sommige zaken zijn toch verrassend. De waardering voor Fryslân is eigenlijk wel een compliment waard. Fryslân als watersportgebied scoort een 8, bij de Duitsers een 8,3 en het Friese Merenproject krijgt een 8,1. Er wordt veel geld en energie gestoken in de kwaliteit en het imago van Fryslân als watersportprovincie en dat wordt ook gewaardeerd. Alle andere provincies zijn daar jaloers op, maar zoals uit het onderzoek blijkt, werpt het ook zijn vruchten af. Krap 50% van de deelnemers kent de naam van het Friese Merenproject, maar bijna iedereen weet wel voorbeelden te noemen waar binnen het project aan wordt gewerkt. Er wordt ook serieus gemopperd over het al dan niet per klomp geïnde bruggeld en de openingstijden van bruggen en sluisen. Het kan altijd beter. Navolgend een aantal conclusies:

Fryslân is geliefd!

- De (voor)liefde voor Fryslân blijkt onder andere uit de hoge beoordelingen voor zowel het totale gebied, de jachthavens als de openbare aanlegplaatsen. Ook blijkt de waardering uit de relatief grote afstanden die watersporters blijkbaar bereid zijn af te leggen.

Friese Merenproject

- Bijna de helft van de deelnemers (48%) kent het Friese Merenproject.
- Uit het onderzoek blijkt dat de deelnemers het Friese Merenproject beoordelen met een 8,1 (vaste gebruikers met een 8,2 en bezoekers met een 7,9). De aanleg van de Aquaducten zijn de deelnemers het meest bekend of opgevallen, de aanleg van fietspaden het minst. Geconcludeerd kan worden dat de deelnemers erg tevreden zijn met de eerste Fase van het Friese Merenproject.

Informatievoorziening

- Watersporters hebben behoefte aan goede informatie over jachthavens, informatie over vaarroutes, over openingstijden van bruggen en over attracties en evenementen.

Bruggen en sluisen

- De meeste hartenkreten gaan over de bediening en de bedieningstijden van bruggen en sluisen en over het (afschaffen van) bruggeld. Dit zit de mensen hoog.

Marrekrite aanlegplaatsen

- De aanlegplaatsen van de Marrekrite worden beoordeeld met een 7,8. 75% van de deelnemers ligt wel eens aan een Marrekrite aanlegplaats en 60% is bereid mee te betalen aan het beheer en onderhoud van de ligplaatsen. De diepte bij de aanlegplaatsen is in sommige gevallen een knelpunt. Een deel van de steeds dieper stekende (kajuitzeil)boten zegt daardoor geen gebruik te kunnen maken van de aanlegplaatsen.

Conclusies over de Duitse watersporters

- Dit jaar hebben voor het eerst ook Duitse watersporters aan het onderzoek meegedaan. De Duitse watersporters zijn iets ouder dan de Nederlandse watersporters en varen gemiddeld meer. Ook hebben de Duitsers meer behoefte aan voorzieningen en luxe en dan vooral in jachthavens.

Watersport in en rond Leeuwarden

- Watersporters die de stad bezoeken hebben behoefte aan informatie over de verschillende mogelijkheden en voorzieningen in Leeuwarden.
- Ondanks het feit dat een groot deel van de deelnemers Leeuwarden al eens heeft bezocht, hebben watersporters het idee dat Leeuwarden moeilijk bereikbaar is ver weg ligt (onbekend maakt onbemind).
- Watersporters klagen over een onveilig gevoel, vooral 's nachts in de Prinsentuin, veroorzaakt door junks, zwervers en hangjongeren.

- In totaal heeft 40% van de deelnemers behoefte aan een snellere route om Leeuwarden, (56% kajuitzeilboten, 31% kajuitmotorboten en 13% platbodems). 57% blijft door Leeuwarden varen ook als de snellere route er zou komen. 43% van de deelnemers zegt de snellere route wel te verkiezen als deze wordt aangelegd, of is in ieder geval blij dat men de keuze heeft.
- Vooraf had men vraagtekens over de brugbediening van de Staande Mastroute door Leeuwarden. Geconcludeerd kan worden dat het wel mee valt, men is tevreden en waardeert de brugbediening met een 7,2. Wel werden opmerkingen gemaakt over de brugbediening zelf, en dan vooral over matige BPR- en algemene watersportkennis van (enkele) brugwachters.

10.2. Aanbevelingen

Uit alle informatie uit dit onderzoek kunnen aanbevelingen worden afgeleid. Soms zijn het simpele aanbevelingen zoals een betere bewegwijzering van een nieuwe vaarroute, soms zijn het kostbare ideeën zoals het verdiepen van het Slotermeer. Navolgend een aantal (praktische) aanbevelingen.

Friese Merenproject

- Het Friese Merenproject is een succes, hoewel niet iedereen het als project kent. Wat meer promotie langs de waterkant of via de watersportpers kan geen kwaad.
- Het is belangrijk verder te investeren in de kwaliteit en het imago van Fryslân als watersportprovincie.
- Bruggeld en brugbediening zijn duidelijke knelpunten. Mogelijk dat via het Friese Merenproject (meer) aandacht besteed kan worden aan het automatiseren of op afstand bedienen van bruggen.
- De watersporters die aan het onderzoek hebben deelgenomen hebben een uitgesproken voorkeur voor de grotere meren. Dit sluit aan bij de groei van de gemiddelde scheepslengte en de grotere diepgang. Plaatsen als Grou en Eernewoude verliezen daardoor klanten. Anderzijds is de sloepenrage ook in Fryslân in opkomst en die vormen vooral voor dit gebied een nieuwe doelgroep. Gezelligheid en kwalitatief hoogwaardige voorzieningen spelen, niet alleen voor deze groep, een belangrijke rol.
- 33% van de deelnemers, vooral kajuitzeilboten met een vaste ligplaats in Fryslân (Friezen, maar ook niet-Friezen die ondanks de af te leggen afstand in Fryslân liggen), zal vaker via Stavoren varen als de capaciteit van de sluis wordt vergroot. Investeren in deze sluis betekent dus investeren in een betere ontsluiting van de zuidwesthoek als vaargebied (uitvarende schepen), maar ook een betere bereikbaarheid van de meest populaire meren zoals genoemd in dit onderzoek (bezoekende schepen).
- 33% van de (Nederlandse) schepen heeft meestal kinderen aan boord. Stranden en speelvoorzieningen zijn voor deze groep belangrijk. Uit de motieven blijkt dat ook de Duitse watersporters stranden zeer waarderen. Het is de moeite waard om te onderzoeken of op deze wens kan worden ingespeeld.

Marrekrite

- Aandacht voor voldoende diepgang bij de aanlegplaatsen zodat ook grotere zeiljachten er gebruik van kunnen maken.
- 60% is bereid mee te betalen aan het beheer en onderhoud van de aanlegplaatsen. In de Randmeren is dat aanmerkelijk hoger, 86%, na veel uitleg over de noodzaak en de kosten van het beheer. Verwacht kan worden dat meer begrip leidt tot een hogere betalingsbereidheid. Uit het onderzoek blijkt dat men voorkeur heeft voor een duurdere wimpel boven het betalen per overnachting. Ook wordt gepleit voor een strengere (sociale) controle of het verplicht stellen van een wimpel.
- Een aantal deelnemers gaf aan dat in het kader van de veiligheid (nood, 112) de codering van de Marrekrite steigers beter zou kunnen. De bordjes met daarop de steigercode zijn klein en moeilijk te zien.

Leeuwarden, de Prinsentuin

- Er is behoefte aan meer sanitaire voorzieningen, stroomaansluitingen en drinkwatertappunten aan beide kanten van de Prinsentuin.
- Een ander betaalsysteem. Het huidige systeem is onduidelijk en wekt vragen op.
- Verharding (pad) langs de oever van de Prinsentuin en een leuning of trap omhoog richting centrum. Vooral oudere watersporters hebben moeite met de soms gladde opgang.

- De bezoekers van Leeuwarden hebben behoefte aan specifieke informatie over de stad. Een informatieboekje dat watersporters krijgen bij binnenkomst in Leeuwarden of bij een overnachting in de stad zou nuttig zijn. Leeuwarden kan, zoals uit de reacties blijkt, wel wat extra PR gebruiken.

Marketing en promotie

- Ondanks het feit dat 93% aangeeft gemakkelijk toeristische informatie over Fryslân te kunnen vinden, heeft men behoefte aan toegankelijke informatie over de verschillende jachthavens, vaarroutes, attracties en evenementen en openingstijden van bruggen en sluisen.
- Uit de motieven blijkt dat de afwisseling in het vaargebied van Fryslân, de sfeervolle plaatsen verbonden door kanalen en meren in belangrijke mate een verklaring vormen voor het succes van Fryslân als watersportprovincie. Fryslân is uniek. Ook is een duidelijke trend zichtbaar naar groter water of de grotere meren. In promotionele zin is (extra) aandacht nodig voor de mogelijkheden van de binnenwateren in combinatie met voor watersporters bereikbare landactiviteiten.
- Uit het onderzoek blijkt dat de fietsmogelijkheden in Fryslân, en de aanleg van nieuwe fietsroutes in het kader van het Friese Merenproject, bij watersporters vrij onbekend zijn. Er zijn veel motorboten met een fiets aan boord en in promotionele zin kan aan deze doelgroep meer aandacht worden besteed.

Overgebleven vragen

- Er hebben slechts enkele sloepen aan het onderzoek meegedaan, omdat deze schepen vaak dagtochten maken en niet als passant in een jachthaven (onze uitdeellocaties) overnachten. Aangezien het aantal sloepen, ook in Fryslân de afgelopen jaren sterk is toegenomen, is het zinvol gericht onderzoek te doen naar de wensen van deze groep.
- Het aantal huurboten in Fryslân is groot. In aanvulling op de uitkomsten van dit onderzoek zouden verhuurbedrijven opmerkingen en aanbevelingen toe kunnen voegen die van waarde zijn.
- Al vroeg in het seizoen komen veel schepen uit Noorwegen, Zweden en Denemarken Fryslân binnen via Lauwersoog en passeren Leeuwarden. Toen dit onderzoek liep, waren ze al voorbij. Als bekend is waarom men deze route kiest, kan gericht promotie worden gemaakt. Het is zinvol dit onderzoek gericht op deze groep toch nog een keer uit te voeren. De vragenformulieren moeten dan al in mei in Leeuwarden klaarliggen.
- Duitse en Nederlandse watersporters verschillen niet zo veel. De Duitsers zijn gemiddeld wat ouder en (daarmee) kritischer. Ze verwachten meer service en komen naar Fryslân onder andere vanwege de kwaliteit van en afwisseling in het vaargebied, de goede jachthavens en de stranden. Duitsers zijn bereid daar ver voor (om) te rijden bij gebrek aan eigen vaarwater. Dit volgt uit de antwoorden van 56 Duitse deelnemers aan dit onderzoek. Misschien nuttig om wat dieper op deze voor Fryslân belangrijke doelgroep in te gaan?